

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta tělesné výchovy a sportu

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2020

Bc. Jan Kafka

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta tělesné výchovy a sportu

**Přístupy ke kultivaci herního výkonu ve sportovních hrách ve
školní tělesné výchově**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce:

PaedDr. Martin Tůma, Ph.D.

Vypracoval:

Bc. Jan Kafka

Praha, květen 2020

Prohlašuji, že jsem závěrečnou diplomovou práci zpracoval samostatně a že jsem uvedl všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, dne

.....
podpis diplomanta

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své diplomové práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto diplomovou práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení:

Fakulta / katedra:

Datum vypůjčení:

Podpis:

Poděkování

Rád bych poděkoval všem, kteří mi při tvorbě této práce byli oporou.

Největší poděkování patří panu PeadDr. Martinu Tůmovi, Ph.D., vedoucímu mé diplomové práce, za jeho cenné rady.

Dále bych chtěl poděkovat panu řediteli ZŠ Žitomířská 885 že povolil výzkum a na jeho škole. Poděkování také patří učitelům tělesné výchovy, kteří mi pomohli s organizací praktické části.

V neposlední řadě bych rád poděkoval žákům, kteří se výzkumu účastnili.

Abstrakt

Název: Přístupy ke kultivaci herního výkonu ve sportovních hrách ve školní tělesné výchově.

Cíle: Hlavním cílem této práce je komparace způsobů vedení výuky sportovních her v hodinách tělesné výchovy na druhém stupni základní školy. V rámci této komparace se zaměříme na dopady těchto způsobů výuky vzhledem k týmovému hernímu výkonu.

Metody: V práci jsme využili video analýzu, ze které jsme vyvodili kvantitativní a pomocí srovnávací analýzy kvalitativní zjištění. Jednotlivé výsledky jsme porovnávali na základě využívaného způsobu výuky v hodinách.

Výsledky: Z porovnání skupin podstupující technický a taktický přístup k výuce sportovních her jsme zjistili, že skupiny podstupující taktický přístup výuky se více zlepšovaly v týmovém herním výkonu v brankových sportovních hrách. Ve volejbale se obě skupiny v týmovém herním výkonu zlepšily stejně.

Klíčová slova: sportovní hry, školní tělesná výchova, fotbal, florbal, házená, volejbal

Abstract

Title: Approaches to cultivation of game performance in sports games in school physical education education.

Objectives: The main aim of this work is to compare ways of teaching sports games in physical education lessons at the second stage of primary school. In this comparison we will focus on the impact of these ways of teaching with respect to team gaming performance.

Methods: In this work, we used video analysis, from which we derived quantitative and comparative analysis of qualitative findings. We compared the individual results on the basis of the method of teaching used in class.

Results: From a comparison of groups undergoing technical and tactical approaches to teaching sports games, we found that groups undergoing tactical approaches to teaching improved more in team performance in goal sports games. In volleyball, both groups improved equally in team play performance.

Keywords: sport games, school physical education, football, floorball, handball, volleyball

Seznam použitých symbolů a zkratk

SH – sportovní hra

RVP – rámcový vzdělávací program

HV – herní výkon

IHV – individuální herní výkon

THV – týmový herní výkon

ZŠ – základní škola

TV – tělesná výchova

Obsah:

1	ÚVOD	12
2	TEORETICKÁ ČÁST PRÁCE.....	13
2.1	CHARAKTERISTIKA STARŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU	13
2.2	RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM	13
2.2.1	Očekávané výstupy činností ovlivňující úroveň pohybových dovedností	15
2.3	OBECNÁ CHARAKTERISTIKA SPORTOVNÍCH HER.....	15
2.3.1	Florbal	16
2.3.2	Fotbal.....	16
2.3.3	Házená.....	17
2.3.4	Volejbal	17
2.4	HERNÍ VÝKON VE SPORTOVNÍCH HRÁCH.....	17
2.4.1	Individuální herní výkon (IHV)	18
2.4.2	Týmový herní výkon (THV)	19
2.4.3	Herní výkon ve florbale.....	19
2.4.4	Herní výkon ve fotbale.....	20
2.4.5	Herní výkon v házené.....	22
2.4.6	Herní výkon ve volejbale	23
2.5	POHYBOVÉ HRY.....	25
2.6	VYUČOVACÍ CYKLUS.....	26
2.6.1	Vyučovací jednotka TV	26
2.6.2	Přístup k výuce TV na základních školách	28
2.6.3	Progresivní přístupy ve výuce SH v hodinách TV	28
2.6.4	Nejčastěji využívané přístupy ve výuce SH v hodinách TV	29
2.6.5	Struktura výuky SH.....	30
2.7	TECHNICKÝ MODEL VYUČOVÁNÍ SH V HODINÁCH TV	31
2.8	TAKTICKÝ MODEL VYUČOVÁNÍ SH V HODINÁCH TV	32
2.9	CÍLE PRÁCE	33
2.10	HYPOTÉZY.....	34
3	METODIKA.....	35
3.1	VÝZKUM	35

3.1.1	Výzkumná metoda.....	35
3.2	DIAGNOSTIKA VE SPORTOVNÍCH HRÁCH.....	36
3.2.1	Kvalitativní Pozorování.....	37
3.2.2	Diagnostika herního výkonu	38
3.2.3	Diagnostika herního výkonu SH	38
3.3	CHARAKTERISTIKA SLEDOVANÝCH SOUBORŮ	40
3.4	MATERIÁLNÍ MOŽNOSTI VYBRANÉ ZŠ.....	40
3.5	PRŮBĚH VÝZKUMU	40
3.6	KRITÉRIA HODNOCENÍ.....	42
3.6.1	Škála hodnocení IHV brankových SH	42
3.6.2	Škála hodnocení THV brankových SH	43
3.6.3	Škála hodnocení IHV volejbalu	43
3.6.4	Škála hodnocení THV volejbalu	44
3.6.5	Přehled kvantitativních ukazatelů HV v brankových s	44
3.6.8	Sledované jevy HV ve volejbale	44
3.7	SBĚR DAT	45
3.8	ANALÝZA DAT.....	45
4	VÝSLEDKOVÁ ČÁST	47
4.1	TYPOVÉ VYUČOVACÍ JEDNOTKY SH.....	47
4.1.1	Typová vyučovací jednotka SH skupin s označeními A - fotbal	47
4.1.2	Typová vyučovací jednotka SH skupiny s označením B - fotbal.....	48
4.1.3	Typová vyučovací jednotka SH skupiny s označením A – Volejbal	51
4.1.4	Typová vyučovací jednotka SH skupiny s označením B – Volejbal	51
4.1.5	Typová vyučovací jednotka SH skupiny s označením A – Házená.....	53
4.1.6	Typová vyučovací jednotka SH skupiny s označením B – Házená	53
4.1.7	Typová vyučovací jednotka SH skupiny s označením A – Florbal	54
4.1.8	Typová vyučovací jednotka SH skupiny s označením B – Florbal.....	56
4.2	VÝSLEDKY VE FLORBALÉ	58
4.2.1	Charakteristiky HV ve florbale před intervencí	58
4.2.2	Charakteristiky HV ve florbale po intervencí	59
4.3	VÝSLEDKY VE VOLEJBALE.....	63
4.3.1	Charakteristiky HV ve volejbale před intervencí	63
4.3.2	Charakteristiky HV ve volejbale po intervencí	64

4.4	VÝSLEDKY HV VE FOTBALE.....	68
4.4.1	Charakteristiky HV ve fotbale před intervencí	68
4.4.2	Charakteristiky HV ve fotbale po intervenci.....	69
4.5	VÝSLEDKY HV V HÁZENÉ	71
4.5.1	Charakteristiky HV v házené před intervencí	71
4.5.2	Charakteristiky HV v házené po intervenci	72
5	DISKUSE.....	75
6	ZÁVĚR.....	79
7	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	81
8	SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	86
9	SEZNAM PŘÍLOH.....	88

1 ÚVOD

Jako šestiletý chlapec jsem začínal hrát fotbal, protože se jednalo o nejdostupnější sport v našem okolí. Fotbal jsem na výkonnostní úrovni hrál patnáct let. Ovšem vždy jsem rád hrál i jiné hry, které byly u nás na vesnici prostředkem zábavy. Nejčastěji jsme hráli různé formy florbalu, basketbalu nebo házené. Díky tomu jsem si vypěstoval velmi kladný vztah ke sportovním hrám.

Téma jsem si vybral z více důvodů. Prvním důvodem je moje studium zaměřené na vzdělávání, a proto mě zajímá prostředí, ve kterém budu působit ve svém profesním životě. Dalším důvodem je obecná obliba sportovních her. Zajímá mě, zda jsou žáci schopni hrát tyto sportovní hry a jakým způsobem jim můžeme pomoci ke zlepšení jejich herního výkonu.

Tato práce volně navazuje na mou bakalářskou práci. V diplomové práci se zaměříme na čtyři sportovní hry, fotbal, florbal, házenou a volejbal. Tímto zaměřením obsáhneme velmi široké spektrum ovládání míče. Ovládání míče házením, kopáním, hokejkou a odbitím. Zároveň mě zajímá, jak budou žáci schopni spolupracovat během utkání k dosažení herního cíle vstřelit branku, nebo získat bod. Dalším zájmem je rozdíl v přístupu k výuce ve skupinách, do kterých budou žáci rozděleni. Tyto skupiny budou rozděleny tak, aby jejich úroveň výkonnosti ve sportovních hrách byla podobná. Každá skupina bude však podrobena jinému výukovému přístupu.

Téma je zaměřeno na problematiku výuky sportovních her v hodinách tělesné výchovy, a proto jsem práci vypracoval na katedře sportovních her. Porovnáním vyučovacích přístupů a jejich výsledků bych rád získal podklad pro náměty efektivní výuky sportovních her v rámci tělesné výchovy na základních školách.

2 TEORETICKÁ ČÁST PRÁCE

2.1 Charakteristika staršího školního věku

Zkoumaným souborem jsou žáci sedmé a deváté třídy základní školy. Všichni žáci tohoto souboru spadají do věkové skupiny 11 – 15 let. Tuto věkovou skupinu popisuje Jansa a kol. (2012) jako přechodnou mezi dětstvím a dospělostí. Rozděluje ji na dvě dílčí období, a to na období prepubertální (11–13 let) a pubertální období (13-15 let). Jako charakteristické uvádí zejména množství změn, kterými jedinci procházejí. Mezi tyto změny patří změny anatomicko-fyziologické a změny sociální a psychické. Anatomicko-fyziologické změny jsou charakteristické rychlým růstem výšky i hmotnosti a pohlavním dospíváním. Tyto změny mají podle autorů velkou diferenciaci, a to jak mezi pohlavími, tak mezi individualitami.

S výše uvedenými změnami, které jsou velmi individuální, jsou spojena další specifika. Ta ovlivňují také motorický projev jedince. Perič a kol. (2012) konstatuje, že nerovnoměrný vývoj těla ovlivňuje pohybové možnosti. Upozorňuje, že tělesná výkonnost ještě zdaleka nedosáhla svého maxima, přičemž schopnost přizpůsobení se je velmi dobrá, což má příznivé dopady na trénink. Dále autor označuje období okolo 11–12 roku života jako vrchol všeobecného vývoje. Většina pohybů dosahuje vysoké ekonomičnosti a přesnosti. Na vysoké úrovni je také schopnost předvídání, která se projevuje zejména ve sportovních hrách. Jako nejcharakterističtější rys autor uvádí rychlé chápání a schopnost učit se novým pohybovým dovednostem s velmi širokou přizpůsobivostí měnícím se podmínkám. Podle autora jsou děti v tomto věku schopny realizovat viděnou činnost téměř ihned. V druhém období staršího školního věku (pubertě) autor upozorňuje na zhoršení koordinace. To přisuzuje zejména rychlému a nerovnoměrnému vývoji jedince. Největší zhoršení se projevuje hlavně v přesnosti a plynulosti pohybů.

2.2 Rámcový Vzdělávací Program

V Česku je dle § 36 až § 43 školského zákona povinná školní docházka. Základní školy si vytvářejí svoje školní vzdělávací programy na základě rámcových vzdělávacích programů (RVP), které jsou pro školy závazné. Tyto RVP definují takzvané vzdělávací cíle a klíčové kompetence, které rozvíjí pomocí vzdělávacích oblastí. Vzdělávací oblasti se mohou dále rozdělovat na jednotlivé předměty. Tělesná výchova je zařazena společně s výchovou ke zdraví do oblasti člověk a zdraví. Tělesná výchova je dále rozdělena do částí dle vlivu na

žáka. Tedy na činnosti ovlivňující zdraví, činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností a činnosti podporující pohybové učení.

- **Pohybové hry** - s různým zaměřením a netradiční pohybové hry a aktivity.
- **Gymnastika** – akrobacie, přeskoky, cvičení s náčiním a na nářadí
- **Estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem** – základy rytmické gymnastiky, cvičení s náčiním, kondiční formy cvičení pro daný věk žáků, tance
- **Úpoly** – základy sebeobrany, základy aikido, judo, karate
- **Atletika** – rychlý běh, vytrvalý běh na dráze i v terénu, základy překážkového běhu, skok do dálky nebo výšky, hod míčkem nebo granátem, vrh koulí
- **Sportovní hry** – (alespoň dvě hry podle výběru školy) – herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie
- **Turistika a pobyt v přírodě** – příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli chodce a cyklisty, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření, ochrana přírody, základy orientačního běhu, dokumentace z turistické akce, přežití v přírodě, orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potravy, tepla.
- **Plavání** – (podle podmínek školy – zdokonalovací plavecká výuka, pokud neproběhla základní plavecká výuka, musí předcházet adaptace na vodní prostředí a základní plavecké dovednosti) – další plavecké dovednosti, další plavecký způsob (plavecká technika), dovednosti záchranného a branného plavání, prvku zdravotního plavání a plaveckých sportů, rozvoj plavecké vytrvalosti
- **Lyžování, snowboarding, bruslení** (podle podmínek školy) – běžecké lyžování, lyžařská turistika, sjezdové lyžování nebo jízda na snowboardu, bezpečnost pohybu v zimní horské krajině, jízda na vleku, popř. další zimní sporty podle podmínek školy.
- **Další (i netradiční) pohybové činnosti** (podle podmínek školy a žáků)

Naše práce se zaměřuje na výuku sportovních her. Díky tomu obsáhneme široké spektrum činností, které dle RVP mají vliv na žáka. Během výuky budou používány i pohybové hry.

2.2.1 Očekávané výstupy činností ovlivňující úroveň pohybových dovedností

- žák zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojené pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech

- žák posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny

(MŠMT, Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání [online], c.2017) RVP blíže definuje činnosti ve sportovních hrách takto: „základy sportovních her – manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel minisportů“ (RVP 2007).

2.3 Obecná charakteristika sportovních her

„Sportovní hra je soutěživá činnost dvou soupeřů v jednotném prostoru a čase, kteří podle institucionálně schválených pravidel usilují o prokázání vlastní převahy lepším ovládním společného předmětu.“ (Táborský, 2007 s.7)

Podle Táborského (2007) můžeme sportovní hry (SH) dále třídit podle různých hledisek. Jedním z nich je počet hráčů, tedy můžeme SH rozdělit na individuální (např. singly v tenise), týmové (např. házená, fotbal, ...) a SH párové (beach volejbal, tenisové „debly“). Dalším hlediskem dělení SH je způsob lokomoce hráčů. SH podle způsobů lokomoce hráčů dělíme na SH s přirozeným pohybem hráčů (většina sportovních her), pohybem hráčů ve vodě, využití sportovní výzbroje k pohybu hráčů (brusle, kolečkové brusle), využití živých (kůň) nebo neživých (kolo, motocykl, kajak) dopravních prostředků. Podle jiného kritéria autor rozděluje SH na invazní a neinvazní. Podle autora je pro pochopení podstaty SH důležité spojení několika hledisek, a to, herních úkolů při ovládní společného předmětu, způsobu získávání bodů a způsobu, jak je vymezeno trvání utkání. Podle tohoto rozdělení dělíme SH do třech typů. SH brankového typu, SH síťového typu a SH pálkovacího typu. Každý typ SH má svá specifika. Dalším rozlišovacím znakem SH je způsob ovládní společného předmětu. Ty autor rozděluje do osmi skupin, podle způsobu ovládní společného předmětu.

- SH s házením (např. házená, basketbal, vodní pólo)

- SH s kopáním (např. fotbal, futsal, nohejbal)

- SH s házením a kopáním (např. ragby, americký fotbal, australský fotbal)
- SH s odbíjením (např. volejbal, plážový volejbal)
- SH s hokejkou (např. lední hokej, florbal, pozemní hokej)
- SH s raketou (např. tenis, stolní tenis, squash)
- SH s pálkou (např. baseball, softball, kriket)
- SH s jiné (např. box lacrosse, kolová, pólo na koních)

2.3.1 Florbal

„Florbal je týmový halový sport. Hraje se na hřišti o rozměrech 40×20 metrů s lehkým dutým plastovým míčkem. Při normální herní situaci je z každého týmu na hřišti v jeden moment pět hráčů v poli a jeden brankář. Hráči při hře používají speciální florbalové hole (tzv. florbaloky) a snaží se vstřelit protivníkovi gól. Brankáři žádnou hůl nepoužívají, chytají pouze svým vlastním tělem, zejména rukama a nohama.“
<https://cs.wikipedia.org/wiki/Florbal>

Florbal se hraje na dvacetiminutové třetiny čistým herním časem, přestávky mezi třetinami jsou deseti minutové. Mladší kategorie mají utkání kratší (Kysel, 2010).

Ve školní praxi se setkáváme i s malým florbalem, který Kysel (2010) popisuje jako modifikaci Florbalu, kdy se hraje na menším hřišti v počtu čtyř hráčů a jednoho brankaře, nebo bez brankaře na menší branky.

2.3.2 Fotbal

Fotbal je jednou z nejpobulárnějších a nejrozšířenějších sportovních her na světě. Díky své velice nízké materiální náročnosti si získal oblibu po celém světě napříč sociálními skupinami. Důkazem toho jsou milióny registrovaných hráčů i fanoušků z řad široké veřejnosti na všech kontinentech Země.

Votík a Zalabák (2006) charakterizují dnešní pojetí hry jako soustavné zvyšování požadavků na intenzitu herních činností v utkání, přičemž se stále zvyšuje složitost hry. Což hráče staví před problém řešit herní situace v kratším čase a na menším prostoru. Dále autoři

popisují nové trendy, kterými se moderní fotbal ubírá. Mezi tyto trendy patří i zautomatizovaná dokonalá technika, zaměřená hlavně na ofenzivní myšlení a strategii. Zároveň popisují i typ ideálního hráče, kterého popisují jako „akční typ hráče“, který je velmi aktivní, dynamický a přizpůsobivý v útočných i obranných činnostech.

2.3.3 Házená

Tůma, Tkadlec (2010) popisují házenou jako brankovou sportovní hru, kde je využito k ovládnutí společného předmětu házení. Účelem hry je povoleným způsobem vstřelit více branek, než soupeř. Hraje se na hřišti, které je dlouhé 40 a široké 20 metrů, ohraničené čarami. Čarami jsou zvýrazněna brankoviště, ve kterých se smí pohybovat pouze brankaři bránících družstev. Každé družstvo může mít současně na hřišti 6 hráčů v poli a jednoho brankaře. Dospělí hrají mistrovská utkání 2 x 30 minut hrubého času. Hráči mohou hrát míčem kteroukoliv částí těla vyjma nohy pod kolenem. Hráč s míčem v ruce může udělat pouze tři kroky a smí ho držet pouze tři vteřiny. Pokud chce hráč kontrolovat míč déle, může využívat driblinku.

2.3.4 Volejbal

„Volejbal patří mezi týmové síťové sportovní hry, které jsou charakteristické ovládnutím společného předmětu – míče. Hráči se naučili tento společný předmět ovládat a spoluprací se snaží míč dopravit přes síť tak, aby jej soupeř nemohl vrátit zpět na jejich stranu. Snaží se tedy docílit bodu v prospěch svého družstva a dosažením 25 bodů získat pro družstvo set. Mistrovská utkání se hrají na tři vítězné sety, turnajová a přátelská utkání se mohou hrát i na dva vítězné sety.“ (Buchtel, s.7. 2005)

Dle Kaplana (1999) je volejbal hra založená na přímé výměně obranných a útočných kombinací se soupeřem. Jedná se o SH, která je časově neomezená a utkání končí vždy vítězstvím jednoho z družstev. Výsledek utkání záleží dle autora výlučně na herních dovednostech a ovládnutí míče, přičemž boj se redukuje na výměnu míčů.

2.4 Herní výkon ve sportovních hrách

Sportovní výkon charakterizují Jansa s Dovalilem (2009) jako výkon realizovaný specifickými pohybovými činnostmi, jejichž obsahem je řešení úkolů, které jsou dány

pravidly příslušného sportu, přičemž sportovec usiluje o maximální výkon za uplatnění vlastních výkonových předpokladů. Dále také konstatuje, že stabilní sportovní výkonnost je ovlivňována zejména organizovaným sportovním tréninkem. Sportovní výkon ve SH má svá specifika, a proto se používá označení herní výkon.

Pojem herní výkon ve sportovních hrách zavádí ve své publikaci Táborský (1981) kdy herní výkon v týmových sportovních hrách popisuje jako realizované individuální a skupinové jednání hráčů v ději utkání, charakterizované mírou splnění herních úkolů. Herní výkon rozděluje na herní výkon družstva a na herní výkon jednotlivce. Herní výkon družstva charakterizuje jako souhrn herních výkonů jednotlivých hráčů, který je podmíněn kvantitou a kvalitou jednotlivých částí a jejich vzájemných vztahů.

Táborský a kol. (2007) rozděluje složky herního výkonu na složku kondiční, technickou, taktickou a psychickou. Popisuje také, že se jedná o specifický sportovní výkon.

Dobry (1977) operuje s pojmem herní způsobilost, což je komplexní dispoziční struktura, skládající se z různých složek, projevující se navenek různým stupněm herní způsobilosti k utkání nebo k výkonu v dílčích herních činnostech. Autor poté rozděluje způsobilost zkušených hráčů a hráčů začínajících. Začínající hráči nemají dostatek zkušeností, které si musí postupně získat. Proto je herní způsobilost u začátečníků nižší než u zkušenějších hráčů. Autor dále zavádí pojmy jako činnostní koheze a činnostní participace. Autor činnostní kohezi (soudržnost, soulad vztahů) popisuje jako činnost se záměrem koordinovaného pohybu všech hráčů při postupném řešení herních úkolů ve sledu herních situací. Tato činnost musí mít svou záměrnou proměnlivost v obraně a útočné fázi hry a v jednotlivých úsecích hry. Činnostní participaci popisuje autor jako míru účasti na THV. Tato účast vyžaduje určitou úroveň zvládnutí herních dovedností, zároveň však osobní vlastnosti.

2.4.1 Individuální herní výkon (IHV)

ve SH můžeme rozdělit podle Táborského (2007) do dílčích částí, jak je uvedeno výše. Požadavky na herní výkon ve sledovaných sportovních hrách jsou různé. Charakteristickými požadavky jsou herní činnosti jednotlivce, a to jak útočné, tak obranné, díky kterým je možno dosáhnout splnění cílů dané SH. Votík (2016) jako základní složky IHV jmenuje herní dovednosti, pohybové schopnosti, somatické a psychické charakteristiky. Herní výkon je ale také ovlivňován například přiměřeností požadavků, které jsou na hráče kladeny.

2.4.2 Týmový herní výkon (THV)

ve SH je popisován jako souhrn všech IHV. Votík (2016) uvádí, že THV není pouhým součtem IHV. IHV se dle Votíka (2016) doplňují, kompenzují a vzájemně regulují. THV má sociálně-psychologický rozměr, protože finální výkon je závislý na dynamice vztahů, sociální soudržnosti, úrovni komunikace a motivaci hráčů. Jako klíčovou však uvádí míru spolupráce a kvalitu součinnosti hráčů při realizaci herních činností. Tato spolupráce je daná účelem naplnění společného cíle, tedy vítězství, případně co nejlepšího výsledku.

Pro splnění společných cílů jsou využívány takzvané herní kombinace, které lze dle Votíka (2016) obecně definovat jako záměrné jednání dvou a více hráčů, které je podřízené jejich vzájemné a vědomé, časově i prostorově sladěné spolupráci při řešení společného herního úkolu. Tyto herní kombinace jsou různé u každé sportovní hry, všechny SH ale operují s pojmy útočné herní kombinace a obranné herní kombinace. Týmový herní výkon ovlivňují také herní systémy. Ty jsou rozděleny na útočné a obranné. Pro herní systémy je charakteristické zapojení všech hráčů družstva.

2.4.3 Herní výkon ve florbale

Mikáčková (2008) popisuje herní výkon ve florbale jako složitý dynamický systém sestávající se ze všeobecných i specifických pohybových, tělesných a duševních předpokladů. Dle autorky se do herního výkonu ve florbale promítají úroveň pohybových schopností a dovedností, tělesná stavba, psychické a sociální schopnosti a vlastnosti.

Zlatník a Vancl (2001) uvádějí jako faktory individuálního herního výkonu ve florbale, technické, taktické, kondiční, somatické a osobnostní faktory. Faktory ovlivňující THV popisují jako soubory IHV a jejich vztahů mezi sebou. Tyto faktory jsou sociální a činnostní.

Sociální faktory dle autorů ukazují na mezilidské vztahy mezi hráči a realizačním týmem. Mezi takové faktory patří dle autorů týmová dynamika, sociální koheze a týmová komunikace. Činnostní faktory autoři dále specifikují jako činnostní kohezi a činnostní participaci.

Zlatník (2004) rozděluje sportovní trénink ve florbale do čtyřech částí. Kondiční přípravy, technické přípravy, taktické přípravy, psychologické přípravy.

Pro věkovou kategorii žáků se v tréninku florbalu nejvíce času věnuje herním činnostem jednotlivce a herním kombinacím.

V dospělých kategoriích vrcholového florbalu se v současnosti na webu ceskyflorbal.cz sledují základní statistiky hráčů a týmu. Tyto statistiky jsou základním ukazatelem výkonnosti jednotlivých hráčů nebo týmů.

Statistiky zabývající se týmy jsou rozděleny do kategorií:

počet odehraných utkání, počet výher, počet výher v prodloužení, počet porážek, počet porážek v prodloužení, počet bodů, počet vstřelených branek, počet obdržených branek, brankový rozdíl, úspěšnost přesilovek, úspěšnost oslabení, počet trestných minut a úspěšnost střelby.

Statistiky zabývající se výkony hráčů jsou rozděleny do kategorií:

počet odehraných utkání, počet vstřelených branek, počet vstřelených branek v přesilovce, počet vstřelených branek v oslabení, počet asistencí, počet kanadských bodů a počet trestných minut.

2.4.4 Herní výkon ve fotbale

Buzek (2007) uvádí, že herní výkon je způsobilost hráče(ů) participovat na ději utkání. Herní výkon je souborem dílčích komponent. Mezi určující faktory ovlivňující IHV autor zařazuje předpoklady biomechanické, psychické a bioenergetické. THV je podle Buzka (2007) tvořen sociální skupinou, která se může střetávat s jinými podobnými skupinami v utkání. Tato skupina má podle autora tyto určující znaky:

- společné cíle spojené s činností skupiny
- určitý stupeň vzájemné znalosti a tím vytvořená síť interpersonálních vztahů
- existence společných norem a hodnot regulujících chování hráčů uvnitř týmu
- vytvořený systém pozic a rolí (struktura skupiny), umožňující organizaci i dynamiku chování týmu.

Cook (2003) uvádí, že základem je zdokonalování individuálních dovedností a týmové taktiky, které vede ke zlepšení HV hráče i týmu.

Dle Votíka (2016) tvoří IHV základ pro THV v utkání. Zlepšením kvality IHV pomocí tréninku se projeví i ve změně THV. Autor upozorňuje, že na samotný IHV má vliv mnoho faktorů. Na rozdíl od Buzka (2007) Votík (2016) zmiňuje i vliv požadavků na hráče, a to jak od jeho trenérů, spoluhráčů, ale i od sebe samotného.

Dle Buzka (2007) je vyústěním společné činnosti při překonávání soupeře týmový herní výkon. Ten je založen na IHV, vyžaduje však těsnou a intenzivní spolupráci při

prosazování svých cílů vůči soupeři. Buzek (2007) a Votík (2016) se shodují na tom, že THV nelze chápat jako prostou sumu IHV, ale jako výkon ovlivněný spoluhráči a výkon hráče ovlivněný družstvem. Autor uvádí činnostní determinanty THV. Tyto determinanty se projevují v herních činnostech hráčů, kdy je výkon jednoho hráče podmíněn výkony hráčů ostatních. Tento fakt popisuje na základě činnostní koheze a činnostní participace.

Dle autora je činnost jednoho hráče v utkání podporována činností ostatních hráčů, počet zapojených hráčů a různý charakter participace hráčů v herních činnostech, včetně herního úsilí, vytváří dynamiku týmového herního výkonu.

Buzek (2007) uvádí tyto příklady herní koheze:

Dobrá herní koheze:

- Plnění herních úkolů v rámci herního pojetí v jednotlivých systémech hry
- Vyváženost útoku a obrany, plynulost akcí
- Vyváženost mezi činnostmi s míčem a bez míče u jednotlivých hráčů
- Spolupráce hráčů bez míče
- Hlasitá komunikace v útoku i v obraně

Špatná herní koheze

- Nedostatečné plnění herních úkolů
- Odstup od společných záměrů
- Neochota hráče spolupracovat, pokles participace
- Převažující individuální řešení herních situací
- Špatná spolupráce hráčů bez míče
- Špatná komunikace (klid)

Jako další předpoklad THV uvádí Buzek (2007) činnostní participaci. Dalším faktorem ovlivňující THV je dle autora komunikace a motivace. Autor uvádí, že komunikace je velmi podstatným faktorem zdokonalujícím tréninkový proces i výkon v utkání. Jako zásadní autor uvádí využívání pozitivního přístupu, vyvarování se nepřiměřené kritiky, objektivně hodnotit IHV včetně zahrnutí hráčova úsilí a snahy.

Pro věkovou kategorii žáků se v tréninku fotbalu věnuje nejvíce času herním činnostem jednotlivce a herním kombinacím. Proto by měl být herní výkon v této kategorii hodnocen na základě těchto předpokladů. Votík (2016) uvádí, že v žákovských kategoriích by měl být upřednostněn rozvoj IHV, což dle autora vyplývá z nutnosti dosažení vysoké úrovně

IHV všech hráčů. Rozvoj THV je dle autora nezastupitelný, ale v mládežnických kategoriích je však vedlejší.

2.4.5 Herní výkon v házené

Šnitzer (1991) konstatuje, že konečný výsledek v utkání je závislý na výkonu jednotlivých hráčů. Výkony jednotlivců ve svém souhrnu představují výkon celého kolektivu. Podíl jednotlivých hráčů na celkovém výkonu družstva je dle autora celkem složité určit, a to zejména z těchto důvodů:

- multifaktorální struktura výkonu ve sportovních hrách
- variability sportovních situací v ději utkání
- nestandardnosti odporu prostředí (soupeře).

Autor konstatuje, že objektivní hodnocení výkonu ve sportovních hrách obecně je už z podstaty jednotlivých faktorů herního výkonu poměrně složité. Velikost některých faktorů můžeme měřit poměrně snadno např. sílu, rychlost. Další faktory se dají poměrně dobře testovat např. technicko - taktickou připravenost. Dle autora možná nejdůležitější faktory ve sportovních hrách nedovedeme měřit, např. úroveň morálně – volních vlastností. Autor dále uvádí dva hlavní směry pro diagnostiku v souvislosti s herním výkonem v házené:

- 1) co je obsahem výkonu ve sportovních hrách, které faktory vytvářejí výkonnostní kapacitu
- 2) jak se realizuje výkonnostní kapacita v utkání

Zařková (1995) konstatuje že, výkon družstva se ve všeobecnosti považuje za realizovanou individuální a skupinovou činnost hráčů, zaměřenou na řešení úkolů během utkání. Struktura sportovního výkonu objasňuje vztahy mezi jednotlivými faktory a umožňuje nám odhalení dominantních faktorů. Autorka faktory ovlivňující herní výkon týmu rozděluje na faktory motorické, biologické, psychické a sociální.

Motorické faktory popisuje jako úroveň rozvoje pohybových schopností a úroveň osvojení herních činností. Tyto faktory však neexistují dle autorky izolovaně, a proto je zásadní do jaké míry je hráč své schopnosti a získané dovednosti využít v utkání.

Biologické faktory dle autorky ovlivňují výběr hráčů do jednotlivých hráčských funkcí, přičemž základním předpokladem je dostatečná připravenost pro sportovní výkon

Psychické faktory představují veškeré psychické předpoklady jako je motivace, soutěživost, adaptace na psychickou zátěž atd.

Sociální faktory pozitivně ovlivňují herní výkon. Dobré rodinné zázemí, dobré vztahy v týmu a sportovní trénink probíhající v příjemném sportovním prostředí kladně ovlivňují herní výkon.

Tůma uvádí v systematicce házené na webu fakulty tělesné výchovy a sportu (dostupné z: <http://web.ftvs.cuni.cz/eknihy/sportovnihry2/hazena/index.php?c=3>) upozorňuje na fakt, že herní výkon začátečníků je ovlivněn zvládnutím menšího množství dovedností. Osvojování těchto dovedností totiž vyžaduje určitou posloupnost. I přesto upozorňuje na potřebu realizace utkání jako seznámení s házenou. Pro účast v elementární formě utkání je dle autora zapotřebí pouze zvládnutí pohybu bez míče, chytání a házení míče, základní principy vztahu obránce – útočník.

Jančálek, Šafaříková a Táborský (1974) popisují možnosti diagnostiky dílčích faktorů herního výkonu v házené pomocí pozorování, posuzování, testování. Autoři konstatují, že ve sportovním tréninku je nejčastěji využívána metody pozorování s prováděním záznamu o pozorování.

V současné době jsou na stránkách českého svazu házené (dostupné z: <http://www.extraligahazene.cz/statistics/>) prezentované tyto statistiky vrcholové házené: počet zákroků brankařů, úspěšnost brankařů, počet branek z rychlého útoku, úspěšnost střelby a úspěšnost sedmi metrových hodů.

Dle obecného metodického konceptu českého svazu házené (dostupné z: http://www.svaz.chf.cz/documents/csh_metodika_komplet_2019.pdf) je v žákovských kategoriích hlavním cílem naučit základy házené, které později zlepšují po stránce technické a taktické. Převažuje zaměření na individuální herní činnosti jednotlivce, zejména útočné. Z důvodu zaměření tréninku na tyto herní činnosti můžeme hodnotit herní výkon žáků v házené právě z pohledu těchto faktorů.

2.4.6 Herní výkon ve volejbale

Buchtel (2017) konstatuje, že k diagnostice herního výkonu ve volejbale se používají různé přístupy. Základní diagnostickou metodou je analýza zápisu o utkání, který přináší základní informace o utkání. Další metodou je hodnocení herního výkonu jednotlivců a družstva. Autor poukazuje na aktivitu mezinárodní volejbalové federace (FIVB) ve snaze o zlepšení zkvalitnění získaných dat pomocí používání moderních diagnostických programů. Tím je program Data Volley. Tato diagnostika je však poměrně náročná jak finančně, tak na

vyškolenou obsluhu programu, proto je tento diagnostický způsob využíván na vrcholných akcích a nejvyšších národních soutěžích.

Císař (2005) zdůrazňuje, že k diagnostice herního výkonu a hodnocení utkání se v současné době využívají statistická data. Na základě těchto dat se poté hodnotí úspěšnost, případně neúspěšnost ve vybraných situacích. Autor také konstatuje, že tyto statistiky přesně odrážejí tréninkový proces družstva, neboť dle autora tým hraje tak, jak trénuje.

Český volejbalový svaz využívá ve svých statistikách vrcholového volejbalu (dostupné na stránce <http://cvf-web.dataproject.com/Statistics.aspx?ID=13&PID=20>) tyto sledované proměnné: body, podání, příjem, útok a blok. Každá sledovaná proměnná je uvedena v souhrnných statistikách za celou odehranou sezonu a je dále rozdělena do dílčích částí. Tyto části jsou využívány k detailnějšímu rozlišení ve statistice. Položka s názvem body je rozdělena na body celkem, body získané při vlastním podání, body získané při příjmu, body získané vítězným úderem. Položka podání je rozdělena na podání celkem, počet es, počet zkažených podání, počet es za set a úspěšnost podání. Položka s názvem příjem je rozdělena na počet přijatých podání, počet chyb na příjmu, počet negativních příjmů (takových, ze kterých se nedá ihned založit protiútok), Počet excelentních příjmu (takových, ze kterých se ihned zakládá protiútok) a úspěšnost příjmu. Položka s názvem útok je rozdělena na počet útoků, počet chyb v útoků, počet útoků vedených do bloku, počet excelentních útoků (takových, ze kterých je získán bod bez kontaktu soupeře s míčem) a celková úspěšnost útoku. Položka s názvem blok je rozdělena na počet kontaktů bloku se sítí, počet získaných bodů a počet získaných bodů za set.

V žákovských kategoriích se trénink zaměřuje zejména na rozvoj herních činností jednotlivce a osvojení si herních kombinací. Herní činnosti jednotlivce se ve volejbale skládají dle Buchtela (2017) z podání, příjmu podání, přihrávky v rozežře, nahrávky, útočného úderu, jednobloku, vybírání míče a vykrývání. Herní kombinace Buchtel (2017) rozděluje na útočné, přípravné a obranné.

Buchtel (2017) popisuje požadavky na jednotlivé herní činnosti jednotlivce takto:

Podání

– Podání v čelném postoji s nárokem na přesnost. Možnost zařadit i vrchní podání

Příjem podání

- Příjem podání obouruč před tělem a vedle těla, na místě i v pohybu. Dovede se rychle přemístit tak aby mohl odbít míč před sebou jakýmkoliv způsobem odbití

Přihrávka v rozežře

- Přihrávka obouruč spodem i vrchem.

- Přihrávka v rozebě po míči zadarmo (snadno zpracovatelný míč od soupeře)
- Přihrávka v rozebě míčů, které letí od soupeře větší rychlostí.

Nahrávka

- Nahrávka podél sítě v její blízkosti na kratší vzdálenost, a to jak před sebe, tak za sebe na smečáře.

Útočný úder

- Drajv z místa i výskoku
- Smeč z dvoukrokového rozběhu

Jednoblok

- Jednoblok z místa, z jednoho úkroku a na vzdálenost dvou až tří kroků

Vybírání míče

- Vybírání míče jednoruč v pádu vpřed

Vykrývání

- Vykrývání vlastního bloku
- Vykrývání vlastního smečáře
- Vykrývání prostoru ve vlastním poli

Podobné rozdělení herních činností jednotlivce ve volejbale používá (Clemens a McDowell, 2012).

Buchtel (2017) popisuje požadavky na herní kombinace takto:

Útočné kombinace – spolupráce čtveřice hráčů, kdy je kombinace prováděna příjmem podání nebo přihrávkou v rozebě směřující na nahrávače, který přihrává podél sítě na smeč.

Přípravné kombinace – kombinace s nahrávačem zůstávajícím u sítě, nebo kombinace s nahrávačem sbíhajícím k síti z pozice před útočnou čarou.

Obranné kombinace – vykrývání smečáře jednoblokem, vykrývání blokaře jedním hráčem.

Proto se při diagnostice HV v žákovské kategorii zaměříme na faktory IHV.

2.5 Pohybové hry

Podle Bělky (2018) nemají pohybové hry přesnou klasifikaci. Jako základní dělení her uvádí hry pohybové a hry klidové. Pohybové hry dále rozděluje na hry s přímými souboji hráčů, s nepřímými souboji hráčů, bez přímého styku soupeřů a hry se střídavou činností. Podle charakteru pohybové hry je dále rozděluje na hry:

- honící	- trefovací
- skákací	- pálkovací
- přenášečí	- pasovací
- zaháněcí	- překážkové
- přihrávací	- orientační
- odrážecí	- branné

Juřinová a Stejska (1987) popisují hry obecně jako významnou organizační formu. *„Herní forma může být ve školní TV použita při jakémkoli tělesném cvičení a může být zařazena do každé části vyučovací jednotky. Podmínkou je, aby samotné cvičení umožnilo organizaci hry, a aby hra napomáhala plnit vytyčené úkoly. Výjimkou je pouze první a druhá fáze motorického učení.“* (Juřinová a Stejskal, 1986 s.42)

2.6 Vyučovací cyklus

Dobry (1977) popisuje vyučovací cyklus jako sekvenci vyučovacích hodin, které se věnují buď utkání, nebo přípravě na utkání. Jako optimální cyklus je uváděna 1 přípravná hodina, 4 hodiny věnované utkáním a 6 hodin věnovaných nácviku. Autor uvádí jako optimální vyučovací cyklus 11 – 13 vyučovacích hodin rozdělených do pěti až šesti týdnů.

Cílem cyklu výuky SH je pozitivní ovlivnění herních dovedností a herního výkonu jednotlivce i týmu. Tím bude dosaženo očekávaného výstupu dovednosti hrát utkání vybrané SH.

2.6.1 Vyučovací jednotka TV

Vyučovací jednotka je základní organizační formou tělesné výchovy jakožto povinného předmětu v rozsahu 45 minut. Vyučovací jednotka je relativně stabilně uspořádaný systém hlavních faktorů výchovně vzdělávacího procesu. Tyto procesy jsou určeny obsahem a cílem učiva, prostorem, časem a zkušeností učitele (Bělka, 2018)

Podle Vilímové (2002) má vyučovací jednotka tyto důležité cíle:

- Formální cíl – zahájení a ukončení vyučovací jednotky, splnění organizačních povinností a zajištění ukázněného a bezpečného průběhu.
- Výchovný cíl – kladný postoj žáků k tělocvičné aktivitě i k vlastnímu všestrannému tělesnému rozvoji. Žáci se vědomě podřizují pravidlům chování a jsou schopni samostatné a tvořivé činnosti při tělocvičné aktivitě
- Diagnostický cíl – Zajištění informací potřebných pro úspěšný průběh vyučovací jednotky, zjištění tělesného a psychického stavu žáků a také kontrola, zda byly splněny všechny úkoly z předchozích hodin.
- Vzdělávací cíl – Zajistit uplatnění získaných návyků, dovedností i vědomostí v adekvátně méně známém tělovýchovném prostředí.
- Zdravotní cíl – zajištění fyzické a psychické zdatnosti organismu pomocí správných návyků zdravé životosprávy nebo pozitivních postojů ke zdraví.
- Psychický cíl – dochází k odreagování žáků od předcházejících školních povinností, nežádoucích interpersonálních vztahů a motivací žáků.
- Přípravný cíl – optimálně připravuje žáky na zatížení, zvyšuje tepový a minutový objem srdce, plicní ventilaci nebo třeba mobilizaci energetických zdrojů.

Vilímová (2002) dále uvádí, že každá hodina TV působí na žáky komplexně a má vliv na funkční a motorický rozvoj, rozvoj osobnosti a společenské utváření žáka.

Fialová (2010) uvádí strukturu vyučovací jednotky, která se člení na dílčí části. Jedná se o úvodní část, část průpravnou, hlavní část a část závěrečnou.

- **Úvodní část** má za úkol zahájení vyučovací jednotky a seznámení žáků s náplní vyučovací jednotky, zároveň je cílem této části připravení organismu na zátěž. Úvodní část je dále rozdělena na část organizační (nástup, docházka, kontrola úborů) a část rušnou (zahřátí organismu).
- **Průpravná část** má jako hlavní cíl připravení organismu na zatížení v hlavní části vyučovací jednotky. Průpravná část se dělí na všeobecnou průpravnou část a speciálně průpravnou část. Všeobecně průpravná část by měla navazovat na část úvodní a má za úkol posílení, uvolnění a protažení jednotlivých svalových skupin. Cílem speciální průpravné části je příprava žáků na nadcházející pohybové činnosti. Vychází ze specifických potřeb jednotlivých sportů.
- **Hlavní část** je časově nejdelší částí vyučovací jednotky. Jejím úkolem je upevnění kladného vztahu k tělocvičné aktivitě a správnému postoji žáků ke zdraví a k vlastnímu všestrannému rozvoji. Dalším úkolem hlavní části rozvíjet fyzickou a

psychickou zdatnost. Hlavní část vyučovací jednotky je rozdělena na nácvik a výcvik. Nácvik je částí, kdy se žáci seznamují s novým učivem, pohybovou dovedností, kde je potřeba vytvoření správné technické realizace pohybového úkolu. V této části je třeba dbát na individualitu a provádět kontrolu a opravu způsobu provedení pohybového úkolu. Výcvik je částí, ve které se pomocí opakování zdokonaluje učivo v různých stálých, ale i proměnných podmínkách. Při výcviků je dobré se zaměřit na pozorování a případné usměrňování žáků.

- **Závěrečná část**, plní úkol zklidnění žáků po tělesné i psychické stránce. Měla by být ukončena nástupem a zhodnocením vyučovací jednotky.

Bělka (2018) konstatuje, že aby vyučovací jednotka byla efektivní a byly splněny cíle a úkoly tělesné výchovy, je potřeba splnit tato kritéria: splnění cílů v tělesné výchově, vhodně fyzicky a psychicky zatěžovat, efektivně využít vyučovací čas a splnit fyziologickou účinnost vyučovací jednotky.

2.6.2 Přístup k výuce TV na základních školách

Přístupy a metody ve výuce TV jsou různé a záleží na ŠVP a učitelé jaký přístup pro výuku daného tématu zvolí. Jansa (2018) předpokládá, že pedagog volí přístupy, které vedou především k motivaci žáků. Žáci by měli být podníceni k zájmu o obsah výuky, do které se aktivně zapojují a využívají dříve získaných zkušeností a poznatků podněcujících vlastní samostatnost a kreativitu. Hrabinec (2017) předpokládá, že učitel tělesné výchovy se ztotožňuje s náplní tělesné výchovy. Pro optimální vedení vyučování se dále vzdělává v nových trendech a přístupech vedení vyučovacích jednotek tělesné výchovy. Toto dodatečné samostudium umožňuje efektivní řešení některých problematických situací vznikajících během výuky tělesné výchovy pomocí současných teoretických znalostí. Hrabinec (2017) uvádí, že jádrem současné didaktiky tělesné výchovy je v rámci vyučovacího procesu orientace na žáka a učitele, respektive jejich vzájemný vztah.

2.6.3 Progresivní přístupy ve výuce SH v hodinách TV

Cílem progresivního přístupu ve výuce je zaměření se na souvislosti mezi jevy, tvořivost a kritické myšlení žáka. Principy progresivních přístupů jsou založeny na samostatnosti, otevřenosti, svobodě rozhodování a zvýšení role cvičence v edukačním procesu. Zároveň je důležité emoční zapojení a vyvolání radostných pocitů jedince. (Jansa, 2018)

Takovými přístupy jsou například výuka pomocí smyslu hry (game sense), nebo výuka her k pochopení (teaching games for understanding). Webb, Pearson a Forrest (2006) konstatují že přístup TGfU je využitelný ve všech SH, kde se uplatňuje řešení problémů. Zároveň poukazují, že výuka zaměřená pouze na rozvoj dovedností může demotivovat některé méně zdatné žáky. Naopak u TGfU je předpoklad využití všech žáků a zapojení do aktivní výuky. Autoři se shodují na skutečnosti, že herně zaměřená výuka je pro žáky kognitivně náročnější. V takových vyučovacích jednotkách je kladen důraz na přemýšlení o herní situaci a nacházení efektivního řešení, což podněcuje kreativní myšlení žáků.

Psotta (2007) uvádí takzvaný taktický model vyučování SH. Ten vznikl v 90. letech a je využíván v anglicky hovořících zemích. Taktický model vychází z kognitivního a konstruktivistického pojetí učení. Učení je méně strukturované, uplatňují se pohybové úkoly v náhodně proměnlivých situačních podmínkách. Autor předpokládá, že v taktickém modelu vyučování je osvojování způsobilostí pro herní výkon v utkání založeno na učebních úlohách, které vyžadují pohybové řešení herní situace. Toto řešení se liší dle variability učebního prostředí. Psotta dále uvádí předpoklad, podle kterého by mělo docházet ke zdokonalování herních činností implicitně, nebo mohou být v omezené míře zařazovány učební úlohy výhradně zaměřené na techniku (herní činnosti).

2.6.4 Nejčastěji využívané přístupy ve výuce SH v hodinách TV

Ve školní tělesné výchově mají sportovní hry své místo, což je potvrzeno i formulovanými očekávanými výstupy v RVP. Přístupy k výuce sportovních her jsou však na školách různé a záleží na škole, učiteli, jaký přístup k výuce sportovních her vybere. Hrabinec (2017) uvádí, že sportovní hry se podílejí na rozvoji motorické složky osobnosti žáka. Dále poukazuje na rozvoj emocionální a morálně-volní stránky osobnosti. Také uvádí, že žáci by měli ovládat manipulaci s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající jeho velikosti a hmotnosti. Žáci by měli zvládat herní činnosti jednotlivce, spolupráci ve hře, hrát průpravné hry a utkání podle zjednodušených pravidel minisportů. V anglosaské literatuře (Kinerk, Harvey, 2018) a (Griffin a Butler, 2005) se setkáváme v souvislosti se SH s termíny jako je dovednostně zaměřená výuka (skill-based teaching) a herně zaměřená výuka (game based).

Votík (2016) konstatuje snahu o zachování komplexnosti herního děje při rozvoji hráče. Jako efektivní metodu uvádí využívání modifikovaných malých forem fotbalu (SH), které představují náhodně proměnlivé situační podmínky v nepřetržitém průběhu herního děje. Dále také konstatuje, že v těchto podmínkách, menšího prostoru a času se hráč dostává

častěji do kontaktů s míčem i soupeřem, čímž si hráči osvojují manipulační činnost s míčem. Autor dále uvádí, že ve fotbalově vyspělých zemích dosahují malé formy her až 70 % délky tréninkových jednotek.

Psotta a Velenský (2001) provedli kritickou analýzu přístupů k vyučování SH. Tyto přístupy jsou:

1)Nestrukturovaný vyučování SH

Tento přístup autoři popisují jako utkání, která probíhají bez herního nácviku. Autoři uvádí, některé pozitivní stránky tohoto přístupu, jako prožitek ze hry bez vnějšího omezování, osobní rozhodování žáků. Dále však konstatují že tento přístup k výuce SH je jako trvalý vyučovací princip málo efektivní.

2)Technický přístup vyučování SH

Tento přístup autoři popisují jako dominantní osvojování si izolovaných dovedností. Tyto dovednosti jsou však vyjmuty v nácviku z herně situačního kontextu. Vyučovací jednotky jsou v tomto přístupu strukturovány na nácvik individuálních herních činností (tzv. techniku) a na konci vyučovací jednotky je zařazováno utkání.

3)Přístupy založené na postupné integraci kognitivní a pohybové komponenty herního výkonu

Dle autorů je tento přístup rozdělen do několika částí. V první části se žáci učí jednotlivé dovednosti, v další části naučené dovednosti spojují a provádějí je v proměnlivých podmínkách průpravných her. Následně se připojuje učení základním taktikám SH.

5)Kognitivně orientované přístupy vyučování SH

Také nazýván taktickým přístupem. Je založen na potřebě pochopení základních principů SH a rozvoje taktického vědomí. Učitel by měl skrze průpravné hry dosáhnout kladení si otázky co dělat a jak to udělat. Následně dochází k zdokonalování herních dovedností a herního výkonu.

6)Přístupy založené na alosterickém modelu učení

Tento přístup je založen na neustálém řešení problémů. Tato řešení problémů se poté uplatňují prakticky. Tento model předpokládá základní povědomí žáků o dané SH. Důležitou součástí výuky je vzájemné pozorování buď přímého, nebo z videozáznamu. Autoři však shledávají v tomto přístupu nebezpečí možnosti sklouznutí k teoretické výuce SH.

2.6.5 Struktura výuky SH

Dobry (1975) uvádí strukturu vyučovacího cyklu jako hodiny jejichž obsahem je utkání nebo nácvik. Utkání popisuje jako jedinou možnou realizaci dané sportovní hry. Utkání zároveň poskytuje učiteli možnost zhodnotit míru osvojení učiva žáky. Činnosti mimo utkání charakterizuje jako nácvik. Dobry (1988) nácvik zařazuje do tréninkového procesu, ve kterém se hráči učí novým dovednostem, čímž se liší od tréninku kondičního a herního. Metodicko-organizační formy nácviku jsou dle Dobrého (1988) vymezeny vnějšími situačními podmínkami a obsahem tvořeným herními činnostmi. Vnější podmínky zahrnují přítomnost či nepřítomnost soupeře a proměnlivost situačně herních podmínek. Těmito kombinacemi získáme 5 typů metodicko-organizačních forem.

Průpravné cvičení 1. typu – charakteristické stálostí podmínek a nepřítomností soupeře

Průpravná cvičení 2. typu – charakteristická proměnlivostí podmínek a nepřítomností soupeře

Herní cvičení 1. typu – charakteristická přítomností soupeře a předem určenými situačně herními podmínkami i určeným průběhem řešení herní situace.

Herní cvičení 2. typu – charakteristická přítomností soupeře a náhodně proměnlivými situačně herními podmínkami.

Průpravná hra – charakterizována přítomností soupeře a náhodně proměnlivými situačně herními podmínkami. Hra se odvíjí dle stanovených pravidel SH.

Hornová (2016) uvádí ve své diplomové práci, že 69 % dotazovaných žáků průpravná cvičení a herní cvičení nevdají, pouze 18 % všech dotazovaných žáků je má rádo. Zároveň Hornová (2016) dále uvádí, že průpravným a herním cvičením se pravidelně věnuje 89 % veškerých vyučujících.

(Clemens a McDowell, 2012) – upozorňují na důležitost správného výběru průpravných cvičení při kterých rozvíjíme herní činnosti jednotlivce. Autoři používají rozdělení na cvičení s trenérem v centru dění, tedy trenér řídí jak provedení, tak intenzitu cvičení. Tento typ je dle autorů používán nejčastěji. Druhým typem jsou cvičení s hráčem v centru dění, hráči si určují provedení a intenzitu cvičení, trenér je v roli rádce a poskytovatele zpětné vazby.

2.7 Technický model vyučování SH v hodinách TV

Technický model, je označován také jako tradiční model vyučování SH. Psotta (2007) konstatuje, že technický model vyučování vychází z behaviorálního modelu učení, projevuje se reprodukcí učení pohybovým vzorům, učení je explicitní a probíhá v poměrně kontrolovaných učebních podmínkách. Díky častému využívání průpravných cvičení I. typu žáci provádí pouze velmi izolované herní činnosti. Někteří žáci mohou mít problém se zařazením takto osvojených herních činností do proměnlivého prostředí utkání. Zároveň může docházet ke ztrátě zájmu o cvičení díky častému opakování stejné činnosti, která je vytržena z kontextu utkání. V tomto modelu vyučování je osvojování způsobilosti pro herní výkon v utkání založeno na učebních úlohách zacílených na provedení herních činností. Tento model funguje za předpokladu, že osvojované dovednosti budou žáci implicitně využívat v utkání.

2.8 Taktický model vyučování SH v hodinách TV

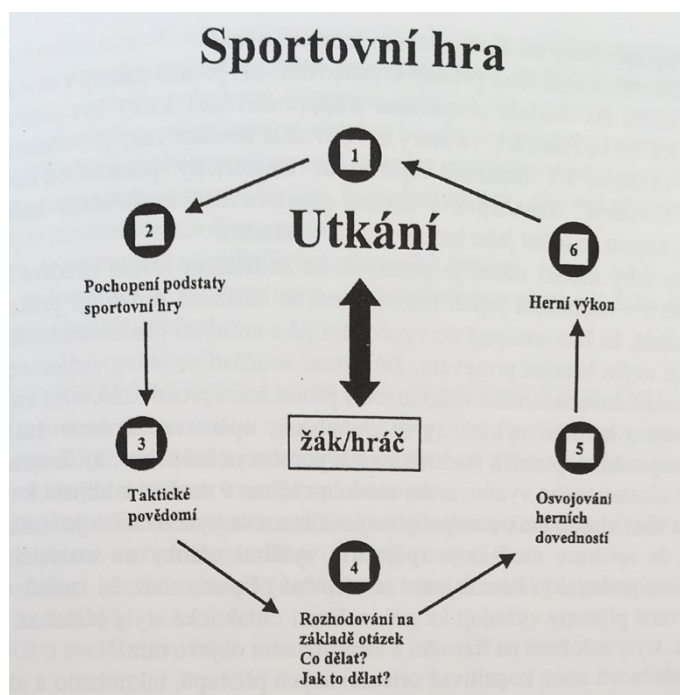
Psotta (2006) konstatuje, že nároky na kognitivní a motorické funkce se odlišují v závislosti na typu pohybové hry, ale také na situaci v rámci pohybové hry. Kromě prosté a výběrové reakce má chování jedince v průběhu hry cílově orientovaného jednání označované jako taktické jednání. Herní situace dle autora představují úkolové, nebo problémové situace. Výběr pohybového řešení podléhá v daném okamžiku určitému stupni otevřenosti a realizuje se na základě obecných taktických principů. Žáci by měli v případě problémové situace být schopni tvořivě hledat řešení produktivním myšlením. Psotta v rámci konference Hry 2006 uvádí, že otevřené dovednosti v sobě zahrnují zapojení vyšší úrovně zrakově percepčních a kognitivních funkcí, vedoucích k výběru pohybové odpovědi, než je tomu u dovedností uzavřených. Autor dále uvádí, že při jistém zjednodušení mají dovednosti dva odlišné komponenty.

- 1) Výběr pohybové odpovědi, který je výsledkem složitých mechanismů zrakového vnímání, anticipace, myšlení a rozhodování s využitím předchozích zkušeností
- 2) Provedení pohybové odpovědi, která je podložena psychickými procesy řízení a kontroly pohybů.

Autor dále uvádí, že taktický model se od technického liší obsahem učiva, využívanými formami a metodami vyučování, což klade odlišné nároky na učitele.

Autor uvádí časté využívání herních cvičení II. typu, průpravných her a utkání. Využíváním těchto forem výuky je docíleno náhodně proměnlivých podmínek, které jsou dle taktické metody výuky hlavní formou zdokonalování herního výkonu.

K učení techniky provádění herních činností se dle autora přistupuje až po pochopení

Obr. 1 Schéma taktického modelu výuky (Psotta a Velenský, 2001 s.81)

principu herního jednání v daných úsecích hry žáky. Z tohoto důvodu je klíčová aktivní role žáka. Psotta a Velenský (2001) uvádí, že podstatou taktického způsobu výuky je pochopení podstaty hry žákem, následné vytvoření si taktického podvědomí o sportovní hře. Na základě taktického podvědomí by si měl žák pokládat otázky co dělat a jak dělat. Následně se žák dostane k hlubšímu osvojení herních dovedností, ty následně využívá ke zkvalitnění herního výkonu v utkání. Viz. Obr. č. 1

2.9 Cíle práce

Cílem naší práce je komparace dopadů změny úrovně HV, použitím technického a taktického přístupu ke kultivaci herního výkonu v hodinách TV. To provedeme pomocí hodnocení herního výkonu dvou skupin žáků, které budou během vyučovacího cyklu podrobeny různým didaktickým metodám. Tato komparace bude probíhat ve výše zmíněných sportovních hrách, které obsáhnou široké spektrum způsobů ovládnání společného předmětu.

Ke splnění těchto cílů je za potřebí splnit tyto úkoly:

1. Stanovit kritéria hodnocení herního výkonu ve vybraných SH
2. Vytvořit plán výuky pro vybrané SH
3. Vytvořit výkonnostně vyrovnané skupiny
4. Provést vstupní testování (utkání skupin)

5. Se skupinami splnit vyučovací hodiny dle výše uvedeného plánu
6. Provést výstupní testování (utkání skupin)
7. Provést kvalitativní a kvantitativní hodnocení pomocí videozáznamu.
8. Pokusit se o analýzu zjištěných dat
9. Formulovat závěry a doporučení

2.10 Hypotézy

Z informací uvedených v teoretické části práce jsme vyvodili tuto hypotézu.

Hypotéza:

Č.1 Žáci ve skupině podstupující výukové jednotky taktickou metodou výuky budou podávat v utkáních po intervenci všech sledovaných sportovních her lepší týmový herní výkon než žáci podstupující výuku technickou metodou výuky.

Č.2 Žáci podstupující taktickou metodu výuky si vybudují během utkání sportovních her brankového typu více vyložených příležitostí vstřelit branku.

Č.3 Skupiny s lepším hodnocením individuálního herního výkonu budou dosahovat lepšího hodnocení týmového herního výkonu než skupiny s horším hodnocením individuálního herního výkonu.

3 METODIKA

3.1 Výzkum

Výzkum znamená proces vytváření nových poznatků. Jedná se o systematickou a pečlivě naplánovanou činnost, která je vedena snahou zodpovědět kladené výzkumné otázky a přispět k rozvoji daného oboru (Hendl, 2005).

Metody zkoumání dělí Skalková (1983) na metody empirického získávání dat a na metody teoretického poznávání, zpracování informací. Pomocí empirických metod klasifikujeme, analyzujeme. Jedná se o metody pozorování, rozhovoru, dotazníku a testování.

3.1.1 Výzkumná metoda

Pro naši práci jsme vybrali metodu pozorování. Jedná se o metodu nejvíce využívanou, která je využívána při zjišťování základních proměnných ve výchovně-vzdělávacím procesu. Objektem pozorování může být žák nebo učitel. Jedná se o metodu s vysokou mírou subjektivity, tedy výsledky závisí zejména na pozorovateli. Pozorování je proces zkoumání jevů, směřující k odhalení podstatných souvislostí a vztahů sledované skutečnosti. Celé pozorování probíhá způsobem, který odpovídá stanovenému záměru. Pro objektivizaci výsledků je vhodné využít co možná nejvíce pozorovatelů. (Rychtecký a Fialová, 1998)

Chráška (2016) ke kvalitnímu pozorování přiřazuje důraz na pozorovatele. Pozorovatel by měl být schopen odpovědět na otázky:

Co se má pozorovat?

Co je třeba zjistit?

Jak toho dosáhnout?

Jak to zachytit?

Autor dále poukazuje na možnost vzniku chyb způsobených subjektivními faktory při pozorování. Mezi takové subjektivní faktory podmiňující vznik chyb v pozorování uvádí například haló efekt, předsudky, aktuální psychický stav atd.

Z důvodů co možná nejvyšší míry objektivizace výsledků pozorování se autoři shodují na potřebě využití více pozorovatelů, kteří svá pozorování provádějí nezávisle na sobě.

3.2 Diagnostika ve sportovních hrách

„Diagnostiku, diagnostikování v didaktickém procesu ve sportovních hrách vnímáme jako záměrné pozorování herně výkonových a učebně výkonových projevů žáka v utkání nebo v tréninkovém procesu.“ (Psotta, Velenský a kol. 2009 s.36)

Fajfer (2005) poukazuje na využití diagnostiky směrem ke zjištění stavu trénovanosti, nebo při výběru talentů. Zdůrazňuje také nutnost zaměření diagnostiky směrem k herním činnostem v týmovém i individuálním herním výkonu. Poukazuje také na to, že nejlépe provedeme hodnocení IHV a THV v utkáních. Autor také upozorňuje na značnou složitost hodnocení THV a IHV ve sportovních hrách.

Podle Psotty, Velenského a kol. (2009) má diagnostika smysl zejména v kontrole chápání učiva žáky a míry jejich ztotožnění se s pohybovým úkolem, nebo zjištění stupně osvojení herních dovedností v utkání. Dále autoři zmiňují metody diagnostiky, které se často v praxi využívají.

Tyto metody jsou:

- přímé, písemně neevidované pozorování
- přímé a písemně evidované pozorování
- nepřímé pozorování

Jako další diagnostickou metodu autoři zmiňují testování. K samotnému provádění testu jsou autoři skeptičtí. Zmiňují důležitost promyšlenosti této diagnostické metody. Zároveň zmiňují, že testování herních činností jednotlivce může mít ve skupině i motivační charakter. Nevýhodu testování však spatřují v nízké vypovídající hodnotě, protože testy jsou prováděny ve specifickém, nejlépe standardizovaném prostředí, které se neslučuje s měnícím se prostředím sportovní hry. Proto podle autorů by mělo mít v diagnostice nejvyšší váhu samotné utkání. Ve všech sportovních hrách se setkáváme s diagnostikou dovedností a samotného herního výkonu v utkáních. Jančálek a Šafaříková (1974) jako posuzovací techniky uvádějí tyto:

- Pořadové srovnávání
- Párové srovnávání
- Nucená volba
- Numerické škály
- Grafické škály
- Standardizované škály

3.2.1 Kvalitativní Pozorování

Hendl (1997) popisuje kvalitativní pozorování jako přístup, který se snaží zjistit co se skutečně děje. V kvalitativním výzkumu jde však o systematické využití tohoto přístupu. Hendl (2005) klasifikuje pozorování do následujících dimenzí:

Skryté – otevřené pozorování: Informuje pozorovatele o své činnosti účastníky děje?

Zúčastněné (participantní) – nezúčastněné (neparticipantní) pozorování: do jaké míry pozorovatel participuje na dění?

Strukturované – nestrukturované pozorování: provádí se pozorování na základě předem daného předpisu?

Dále rozděluje pozorování v umělé a přirozené situaci. Pozorování sebe sama nebo někoho jiného.

Strukturované pozorování Hendl a Remr (2017) charakterizují jako metodu, kdy výzkumníci předem vědí, co se bude sledovat, jaké jevy a lze očekávat a co se bude statisticky hodnotit. Dále konstatují, že výhodou strukturovaného pozorování je získání dat, která jsou poměrně spolehlivá a při vhodném uspořádání je možné je zobecnit. Jako další výhodu uvádějí relativně snadný popis strukturovaného pozorování a jeho snadné využití pro další výzkumníky.

Hendl (2005) uvádí různé role pozorovatele v rámci pozorované skupiny. Pozorovatel může být úplným účastníkem, účastníkem jako pozorovatel, pozorovatelem jako účastník, a nebo úplným pozorovatelem.

Úplný účastník je členem skupiny a tráví se skupinou většinu času. Skupina není informována o jeho totožnosti.

Účastník jako pozorovatel přijímá roli rovnoprávného člena skupiny, ale účastníci si jsou vědomi jeho totožnosti.

Pozorovatel jako účastník funguje spíše jako tazatel. Provádí pozorování, ale málo se zúčastňuje dění ve skupině. Skupina si je vědoma jeho totožnosti.

Úplný pozorovatel přijímá roli vnějšího pozorovatele. Skupina často neví o tom, že je pozorována.

Hendl (2005) uvádí jako velký problém pozorování skutečnost, že většinu toho, co se stane, výzkumník nepostřehne. Zejména při průběhu více zajímavých procesů. Jako vhodné autor uvádí mít při pozorování přítomného odborníka. Pro překonání nepostřehnutí procesů

autor doporučuje pořízení elektronického záznamu, se kterým se může seznámit více pozorovatelů. Záznamy mohou být mezi sebou porovnávány.

3.2.2 Diagnostika herního výkonu

Herní výkon je komplexní ukazatel, který nemá absolutní hodnotu, proto hodnotíme dílčí ukazatele HV. Ukazatelé HV jsou definovány na specifických potřebách SH. (Süss, Buchtel a kol. 2009)

Diagnostika herního výkonu má podle Süsse a Buchtela (2009) různé důvody. Takovými důvody jsou zejména získání zpětné vazby o efektivnosti realizované výuky, získání informací o aktuální výkonnosti jedince, poskytnutí zpětné vazby jedinci o výsledcích jeho činnosti.

Základní diagnostickou metodou HV je pozorování. Pozorovatel musí být seznámen s faktory hodnocení HV. Způsobnost hrát SH lze hodnotit pouze v podmínkách děje utkání. (Süss, Buchtel a kol. 2009)

Semignovský a Dobrý (1988) uvádějí, že v každém utkání je možné pozorovat velké množství různých izolovaných jevů, které se při diagnostice registrují. Autoři však konstatují, že se těmto izolovaným jevům často přikládá až příliš vysoká váha ve vztahu s kvalitou týmového herního výkonu. Autoři dále konstatují, že pro hodnocení herního výkonu je nezbytné pro určení charakteristických a sledovaných jevů v utkání. Tyto jevy rozdělují jako charakteristiky útočné, obrané charakteristiky a charakteristiky kombinované. Tyto charakteristiky vycházejí vždy z principu dané sportovní hry.

Mikáčková (2008) ve své práci pro samotné hodnocení herního výkonu využívá metod expertního pozorování pomocí předem připravených škál a metodu kvantitativní, která se zabývá úspěšností jednotlivých hráčů v utkáních.

3.2.3 Diagnostika herního výkonu SH

Psotta a Velenský (2009) uvádějí jako zásadní pro diagnostiku HV výkonové a učebně výkonové projevy žáků. Pro kontrolu a hodnocení jsou diagnostikovány na úrovni individuálního herního výkonu i týmového herního výkonu. Nejčastěji jsou využívány metody pozorování, posuzování a dotazování. Přímé písemně neevidované pozorování, které je dle

autorů nejčastěji využívané vychází z představy optimální realizace činnosti. Jako hlavní diagnostický zdroj autoři považují utkání, které odráží, čemu se žáci během výuky naučili

Pro hodnocení individuálního herního výkonu autoři uvádějí použití analytický, popisné diagnózy, která je stavena na základě nejdůležitějších znaků pozitivního i negativního provedení. Další možností je posuzování v kritických případech (řešení jednotlivých herních situací, kdy žák výrazně přispívá k dosažení cíle.) Tato kritická místa herního výkonu jsou vybírána na základě vyspělosti žáků.

Pro diagnostiku týmového herního výkonu je využíváno posuzování na základě popisné diagnózy. Ta se určuje podle předem určených indikátorů týmového herního výkonu v útočné fázi a fázi obrané.

Psotta a Velenský (2009) uvádějí že diagnostika herního výkonu poskytuje učitelům zpětnou vazbu, zda postupuje správně a jak dosahuje stanovených cílů. Pro hodnocení týmového herního výkonu v házené si například učitel klade následující otázky:

- 1) Hraje družstvo živelně (chaoticky) nebo jsou na jeho výkonu patrné známky organizovanosti?
- 2) Shlukují se hráči u míče? V Jakém prostoru hřiště nejčastěji?
- 3) Kdy po skončení útoku začínají hráči bránit, rozebírají si útočníky k osobnímu bránění nebo brání území?
- 4) Má útok před brankovištěm soupeře dostatečnou hloubku a šířku?
- 5) Uvolňují se útočníci bez míče pro chycení míče do volného prostoru, mění si místa a jak?
- 6) Uvolňují se s míčem, aby mohli přihrát nebo vystřelit? Jaké způsoby uvolnění využívají?
- 7) Zvládá družstvo lépe obranu či útok?

Pomocí odpovědí na tyto otázky se učitel může rozhodnout o dalším postupu výuky. Pro diagnostiku individuálního herního výkonu učitel využívá pozorování útočných a obranných činností.

Psotta a Velenský (2009) uvádějí, že ve volejbale je problémové hodnocení dovedností, které je prováděno pozorováním bez záznamu. Pro lepší diagnostiku autoři uvádějí zkvalitnění pozorování, nebo provádění dovednostních testů.

Čísař (2005) zdůrazňuje, že k diagnostice herního výkonu a hodnocení utkání volejbalu se v současné době využívají statistická data. Na základě těchto dat se poté hodnotí úspěšnost, případně neúspěšnost ve vybraných situacích. Autor také konstatuje, že tyto statistiky přesně odrážejí tréninkový proces družstva, neboť dle autora tým hraje tak, jak trénuje.

3.3 Charakteristika sledovaných souborů

V této diplomové práci budou sledovány čtyři soubory žáků. Ty budou rozděleny na dva soubory žáků devátých tříd a dva soubory žáků sedmých tříd. Jedná se o chlapecké skupiny. Ve skupině jsme nezjišťovali, zda žáci ve svém volném čase aktivně sportují. Skupiny by měly být, pokud možno stejně početné. Pro výzkum ideální by byly dvanácti členné skupiny. V ideálním případě by se výzkumu účastnilo 48 žáků. Pro práci jsme skupiny označili takto:

Skupiny: 9fl.A a 9fl.B – tyto skupiny si vylosovaly florbal

Skupiny: 9vo.A a 9vo.B – tyto skupiny si vylosovaly volejbal

Skupiny: 7fo.A a 7fo.B – tyto skupiny si vylosovaly fotbal

Skupiny: 7há.A a 7há.B – tyto skupiny si vylosovaly házenou

Skupiny byly rozděleny na základě doporučení vyučujícího, tak aby jejich herní výkonnost byla podobná. Pro přidělení jednotlivých SH a vyučovacích přístupů bylo využito losování zástupců jednotlivých skupin, kdy skupiny devátých tříd losovali mezi florbalem a volejbalem, skupiny sedmých tříd mezi házenou a fotbalem. Následně si vylosovali vyučovací přístup, který skupina podstupovala.

3.4 Materiální možnosti vybrané ZŠ

Vybraná ZŠ disponuje pro potřeby TV na druhém stupni základní školy dostatečnými prostory a vybavením. Škola je rozdělena do dvou budov, přičemž každá z budov má svoji tělocvičnu. Dále má k dispozici venkovní betonové hřiště a malé venkovní hřiště s umělým povrchem. V zimním období probíhá výuka sportovních her ve sportovní hale.

Školní tělocvičny mají běžné vybavení používané v TV (lavičky, žíněnky, odrazové prkno, basketbalové koše atd.). To je uskladněno přímo v tělocvičnách, což omezuje využitelný prostor pro realizaci hodiny TV. Bohužel součástí tělocvičen nejsou nářadovny, takže si učitelé musí většinu náčiní na TV donášet.

Ve sportovní hale je možnost využít samotnou basketbalovou halu a atletický tunel, který je možné rozdělit na třetiny.

3.5 Průběh výzkumu

V práci se zaměříme na týmové brankové sportovní hry a jednu sportovní hru sít'ovou. Každá sportovní hra se odlišuje od ostatních zkoumaných sportovních her způsobem ovládním společného předmětu, a to házením, kopáním, hokejkou a odbitím. Jednotlivé sledované sportovní hry jsou tedy házená, fotbal, florbal a volejbal.

Tyto SH zařadíme z důvodů, že všechny odpovídají požadavkům RVP na druhém stupni základních škol. Zároveň pokrývají čtyři způsoby ovládním společného předmětu. Dalším důvodem je všeobecná známost těchto her a jejich relativně nízká materiální náročnost.

Žáci budou posuzováni na základě týmového herního výkonu a individuálního herního výkonu ve vstupním utkání před intervencí v porovnání s týmovým herním výkonem a individuálním herním výkonem po intervencí. Utkání odehrají vždy skupiny podstupující různý druh intervence proti sobě. Hodnocení bude probíhat pomocí videozáznamu z utkání. Hodnocení bude kvalitativní i kvantitativní. Kvalitativní hodnocení budou provádět tři nezávislí pozorovatelé na základě předem stanovených kritérií a numerických škál, se kterými budou seznámeni. Škály budou tedy 1 – 5 kdy 1 je nejlepší možný výkon a 5 nejhorší možný výkon. Tyto škály jsme si vybrali z důvodů relativně snadného použití pro pozorovatele a pochopení výsledků žáky. Každá hodnota této škály bude odpovídat slovnímu popisu herního výkonu. Kvantitativně budou zjišťovány četnosti vybraných faktorů herního výkonu jednotlivých her.

Žáci budou vždy na začátku výzkumného bloku seznámeni s průběhem výzkumu. Z důvodů minimálního ovlivnění žáků jim nebudou sdělena kritéria hodnocení, kterými se budou řídit hodnotitelé. Výzkum celý bude rozdělen do čtyřech bloků, které se budou věnovat jednotlivým SH. Skupiny budou rozděleny v rámci skupin, které spolu chodí na výuku TV. Skupinám si SH vylosují, žáci si tedy nebudou moci vybírat mezi SH.

Každý blok bude strukturován stejně. Blok vždy začíná utkáním (malé formy SH 4x4, 3x3) skupin proti sobě. V případě různého počtu žáků ve skupinách se budou hráči střídat vždy ve stejných časových intervalech, tak aby všichni žáci skupin odehráli stejný počet minut v utkání. Hráči nebudou moci vynechat střídní, tedy nebudou moci zůstat na hrací ploše v poli během dvou po sobě jdoucích intervalech. Brankáře si skupiny volí sami, a mohou je střídat vždy v daném intervalu. Z důvodů plynulosti výuky a možnosti zapojení všech žáků se jedná vždy o krátká utkání v rozsahu 5 až 10 minut. Po utkáních budou následovat vyučovací jednotky, které budou pro skupiny odlišné použitou vyučovací metodou. Každá vyučovací jednotka pro obě skupiny bude připravena tak aby odpovídala

dané vyučovací metodě. K tomuto pomůže sestavení tzv. typových vyučovacích jednotek. Tyto typové jednotky nám usnadní práci při přípravě následujících vyučovacích jednotek.

Skupiny s označením A budou v jedenácti vyučovacích hodinách součástí technického modelu vyučování, skupiny budou provádět průpravná cvičení 1. typu. S důrazem kladeným na zdokonalování individuálních herních činností, přičemž každá dvou hodinovka bude zakončena utkáním v délce cca 15 minut.

Skupiny s označením B budou v jedenácti vyučovacích hodinách součástí taktického modelu vyučování. Skupiny budou provádět průpravná cvičení 2. typu, herní cvičení 2. typu a průpravné hry. Přičemž důraz bude kladen na zdokonalování kooperace hráčů.

Blok bude zakončen utkáním (malé formy SH 4x4, 3x3) skupin proti sobě. V případě různého počtu žáků ve skupinách se budou hráči střídát vždy ve stejných časových intervalech, tak aby všichni žáci skupin odehráli stejný počet minut v utkání. Hráči nebudou moci vynechat střídání, tedy nebudou moci zůstat na hrací ploše v poli během dvou po sobě jdoucích intervalech. Brankáře si skupiny volí sami, a mohou je střídát vždy v daném intervalu. Utkání budou následně vyhodnocena. Tato hodnocení budou provedena třemi nezávislými pozorovateli. Pozorovatelé budou pomocí škál hodnotit IHV a THV. Zejména se zaměříme na změnu IHV i THV před intervencí a po intervencí.

3.6 Kritéria hodnocení

Pro hodnocení dovednosti hrát sportovní hru bude využito pozorování plynulosti děje utkání. Pokud bude děj utkání plynulý a nebude přerušovaný zásadními dovednostními nedostatky bude dovednost hrát sportovní hru potvrzena, v opačném případě nikoliv.

Pro hodnocení HV ve sportovních hrách brankového typu, byly na základě výše uvedených zjištění použity pětibodové hodnotící škály. Každý bod na škále obsahuje herní projev, kterému bude tento bod přidělen. Jedna škála bude použita pro IHV, druhá pro THV. Toto hodnocení bude doplněno o četnosti sledovaných činností. Sledované činnosti jsou uvedeny pro každou sledovanou SH níže.

Pro hodnocení HV ve volejbale byla na základě výše uvedených zjištění použity pětibodové hodnotící škály. Každý bod na škále obsahuje herní projev, kterému bude tento bod přidělen. Jedna škála bude přidělena pro hodnocení IHV a druhá pro hodnocení THV.

3.6.1 Škála hodnocení IHV brankových SH

1) Žák bez problémů ovládá míč, vnímá herní situace a prostor, pro řešení herní situace je schopný spolupráce se spoluhráči, pohybuje se ve správném prostoru v dané herní situaci.

2) Žáka ovládá míč, vnímá herní prostor, ale pro řešení herních situací volí řešení převážně individuální, pohybuje se v dané herní situaci ve správném prostoru.

3) Žák s problémy ovládá míč, vnímá herní prostor, v herních situacích volí řešení převážně individuální, a většinou vybírá špatný prostor.

4) Žák se často zbavuje míče, pohybuje se pouze v prostoru, kde je míč, nevnímá herní situace ani herní prostor.

5) Žák se okamžitě zbavuje míče, nevnímá herní prostor ani herní situace, pohybuje se tak aby se dostával k míči co nejméně.

Pro hodnocení skupin mezi sebou bude vytvořena průměrná hodnota z IHV všech zapojených žáků ve skupině.

3.6.2 Škála hodnocení THV brankových SH

1) Všichni hráči družstva kooperují na společném cíli, družstvo hraje organizovaně jak v útočné, tak obrané fázi hry.

2) Všichni hráči družstva kooperují na společném cíli, družstvo je částečně organizované, projevují se však známky chaotičnosti v obrané nebo útočné fázi hry.

3) Všichni hráči družstva kooperují na společném cíli, družstvo ale hraje chaoticky jak v obranné, tak útočné fázi hry.

4) Na společném cíli kooperuje pouze část družstva, družstvo hraje chaoticky bez známek organizovanosti.

5) Hráči vůbec ne kooperují.

Pro další hodnocení budou kvantifikovány klíčové momenty utkání např. počet střel na branku, počet vyložených příležitostí, Počet ztrát. Tyto hodnoty budou následně porovnány mezi sebou.

3.6.3 Škála hodnocení IHV volejbalu

1) Hráč bez problémů ovládá míč všemi způsoby odbití. Míč odbíjí přesně za účelem splnění herního cíle. Spolupracuje se spoluhráči a správně vykryvá prostor.

- 2) Hráč ovládá míč všemi způsoby odbití. Odbíjí většinou přesně za účelem splnění herního cíle. Dovede spolupracovat se spoluhráči, většinou vykrývá správný prostor.
- 3) Hráč ovládá některé způsoby odbití. Odbití je často nepřesné. Snaží se spolupracovat se spoluhráči. Většinou vykrývá špatný prostor.
- 4) Hráč odbíjí míč některým ze způsobů odbití, téměř vždy nepřesně, nezapojuje se do spolupráce se spoluhráči a o vykrývání prostoru se příliš nepokouší.
- 5) Hráč se míči vyhýbá, do hry se zapojuje, pouze letí-li míč přímo na něj.

3.6.4 Škála hodnocení THV volejbalu

1) Všichni hráči družstva kooperují na společném cíli, družstvo hraje organizovaně jak v útočné, tak obrané fázi hry.

2) Všichni hráči družstva kooperují na společném cíli, družstvo je částečně organizované, projevují se však známky chaotičnosti v obrané nebo útočné fázi hry.

3) Všichni hráči družstva kooperují na společném cíli, družstvo ale hraje chaoticky jak v obranné, tak útočné fázi hry.

4) Na společném cíli kooperuje pouze část družstva, družstvo hraje chaoticky bez známek organizovanosti.

5) Hráči vůbec nekooperují.

3.6.5 Přehled kvantitativních ukazatelů HV v brankových s

Na základě výše zmíněné teorie se ve výzkumu zaměříme na sledování těchto faktorů týmového herního výkonu:

Počet střel na a mimo branku

Počet vytvořených brankových příležitostí (tzn. hráč s míčkem jde sám na branku, hráč obdrží přihrávku před odkrytou branku, mezi hráčem a brankařem není žádný obránce, apod.)

Počet ztrát míče (tzn. přihrávka soupeři, technická chyba, odehrání míče dříve/později než vyžaduje optimální řešení herní situace)

Počet vstřelených branek

3.6.6 Sledované jevy HV ve volejbale

Na základě výše zmíněné teorie se ve výzkumu zaměříme na sledování těchto faktorů týmového herního výkonu:

Počet získaných bodů

Počet a úspěšnost podání (úspěšné je takové, které jde přes síť do hřiště a nutí soupeře k příjmu nebo vede přímo k získání bodu)

Počet a úspěšnost příjmu (úspěšný příjem je takový, který umožňuje spoluhráči bezproblémové odehrání míče)

Počet a úspěšnost útočných úderů (úspěšný útočný úder je takový, který jde přes síť do hřiště a nutí soupeře k příjmu nebo vede přímo k získání bodu)

3.7 Sběr dat

Data budou získána pomocí videozáznamů z jednotlivých utkání. Tyto záznamy budou poskytnuty k hodnocení třem pozorovatelům, kteří na základě výše zmíněných kritérií provedou hodnocení. Toto hodnocení bude zaměřené na individuální herní výkon a týmový herní výkon jednotlivých družstev. Toto hodnocení bude provedeno na základě výše uvedených škál pro hodnocení HV.

3.8 Analýza dat

Pro hodnocení žáků použijeme numerickou škálu. Žáky budeme hodnotit známkou 1 – 5, kde 1 je nejlepší (pozitivní výsledek) a 5 nejhorší (negativní výsledek). Každý stupeň škály odpovídá verbálnímu popisu uvedenému výše. Žáci budou hodnoceni třemi pozorovateli, tedy obdrží 3 různé, nebo stejné známky. Výsledkem bude hodnota, která se vyskytla vícekrát. V případě rozdílného hodnocení všech tří pozorovatelů, bude výslednou hodnotou medián, tedy hodnota, která se nachází uprostřed.

Celkové hodnocení skupiny provedeme pomocí určení modu a mediánu v jednotlivých hodnoceních, které budeme porovnávat mezi skupinami. Dále porovnáme výkony skupin v IHV i THV pomocí statistické veličiny medián.

Z hodnot individuálních herních výkonů a týmových herních výkonů před intervencí a po intervenci uděláme rozdíl, čímž zjistíme, změnu v hodnocení herního výkonu po intervenci. Za zlepšení bude považováno zlepšení hodnocení THV o jeden a více stupňů. Stejný princip platí i pro zhoršení THV. Nulovou změnu v hodnocení THV budeme považovat za setrvalý stav. Za zlepšení IHV bude považováno zlepšení průměrného IHV o 0,25 stupně a více. Stejný princip platí i pro zhoršení IHV. Hodnoty od -0,25 do 0,25 stupně budeme považovat za setrvalý stav.

4 VÝSLEDKOVÁ ČÁST

4.1 Typové vyučovací jednotky SH

Na základě výše popsaných teoretických zjištění jsem pro potřeby DP vytvořili typové vyučovací jednotky, které byly využívány během výuky v průběhu výzkumu. Tyto uvedené jednotky představovaly formu, které jsme se snažili při přípravě dalších vyučovacích jednotek držet.

4.1.1 Typová vyučovací jednotka SH skupin s označeními A - fotbal

Příprava pro vyučování fotbalu

Úvodní část:

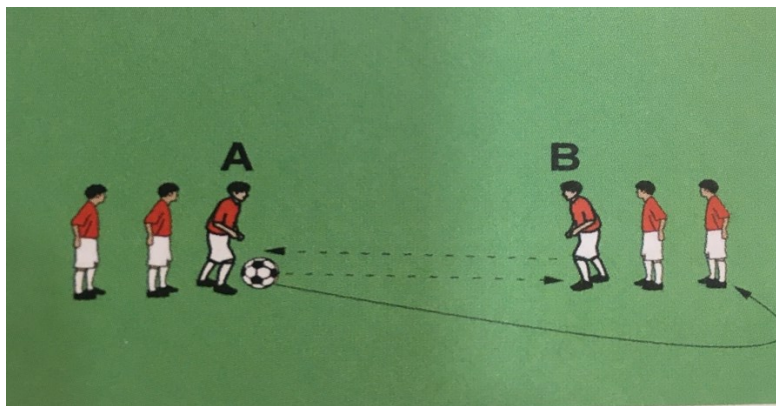
- Rozběhání klusem okolo tělocvičny/hřiště
- Atletická abeceda
- Dynamický strečink

Hlavní část:

Průpravná cvičení prvního typu (vedení míče)

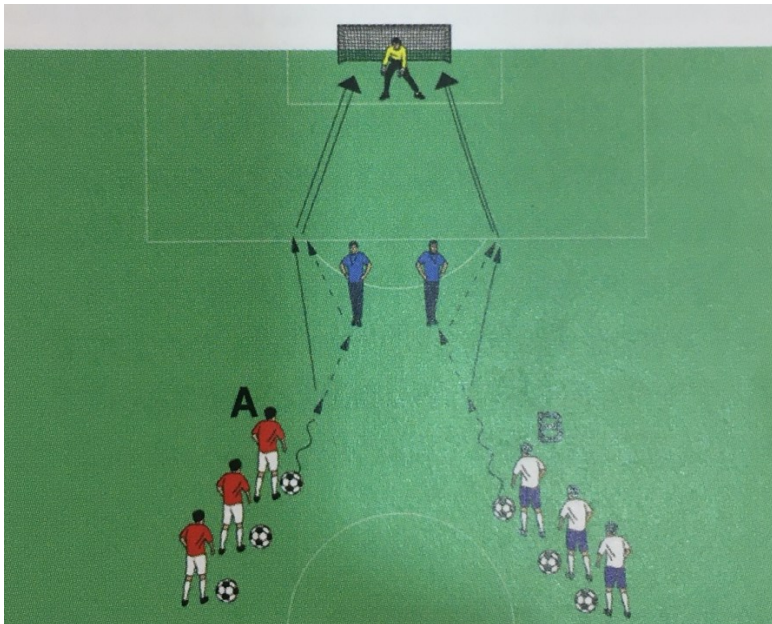
- Převádění míče v zástupech

Průpravné cvičení prvního typu (přihrávky na kratší vzdálenost)

Obr. 2 Přihrávky na kratší vzdálenost (Votík a Zalabák 2011 s.485 [online])

Průpravná cvičení prvního typu (Střelba z různých pozic)

Obr. 3 Střelba a vedení míče (Votík a Zalabák 2011 s.534 [online])

Závěrečná část:

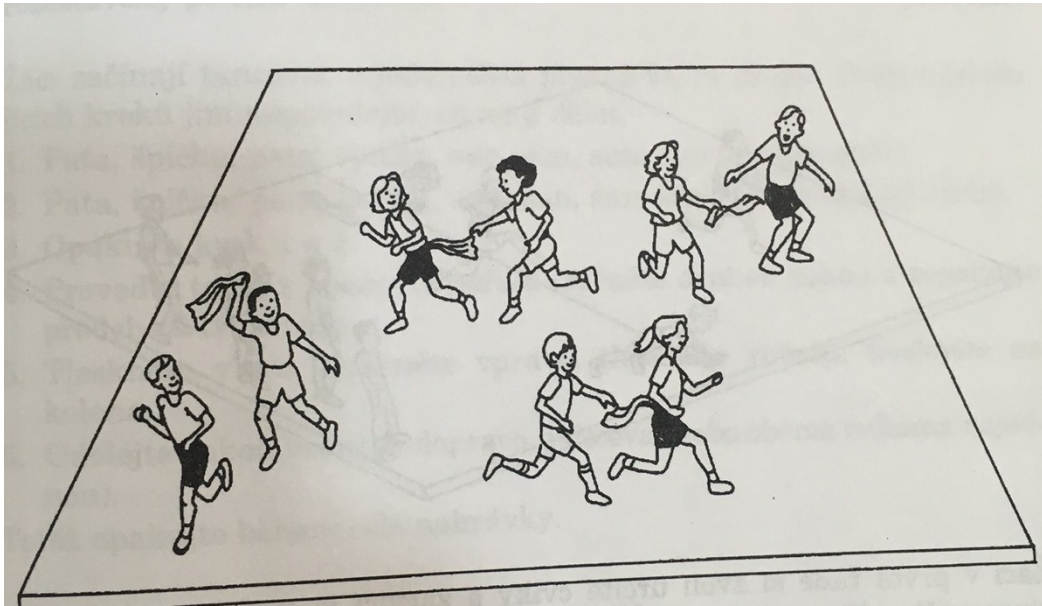
- Utkání
- Protažení a zhodnocení výukové jednotky

4.1.2 Typová vyučovací jednotka SH skupiny s označením B - fotbal

Úvodní část:

Rozcvičení skrze pohybové hry

- Gorily a Paviáni dle Foster, Smith (1997) 2 skupiny, jedna s šátky, druhá bez šátků. Skupina se šátky si udělá z šátků ocásky. Skupina bez šátků se snaží ocásky soupeři sebrat. Následně si šátek sám bere jako ocásek a snaží se, aby mu nebyl odebrán.

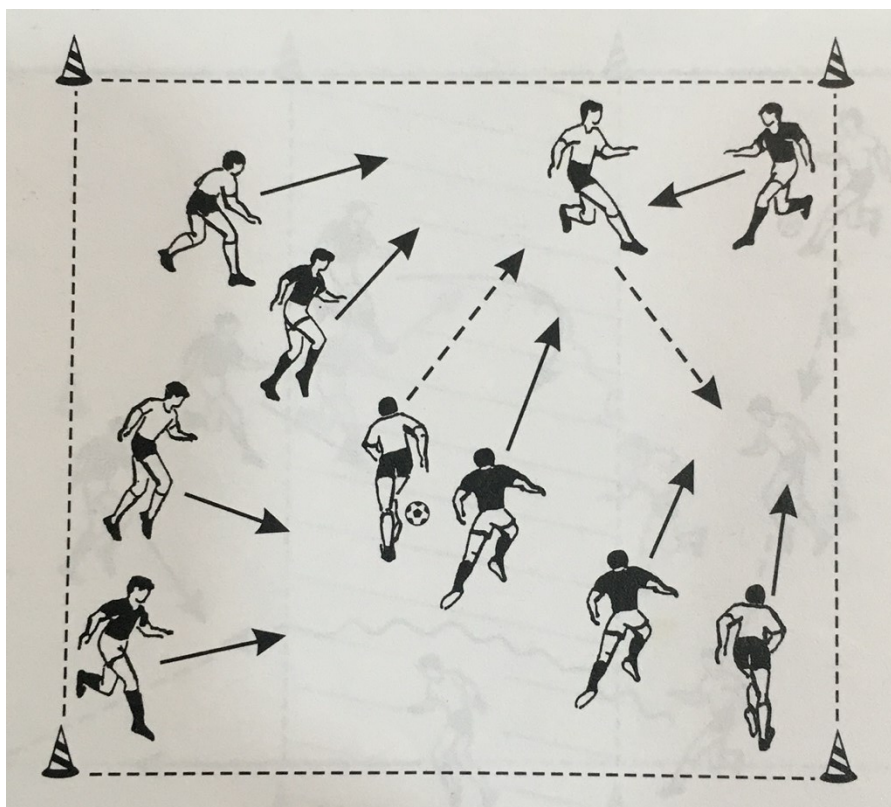

Obr. 4 Gorily a paviáni (Foster, Smith 1997 [online])

- Na zloděje dle Hanrahan, Carlson (2000) hráči se pohybují ve vymezeném prostoru libovolně, do hry je zapojeno méně míčů, než je hráčů. Úkolem hráčů bez míče je míč získat a ochránit před novými zloději.

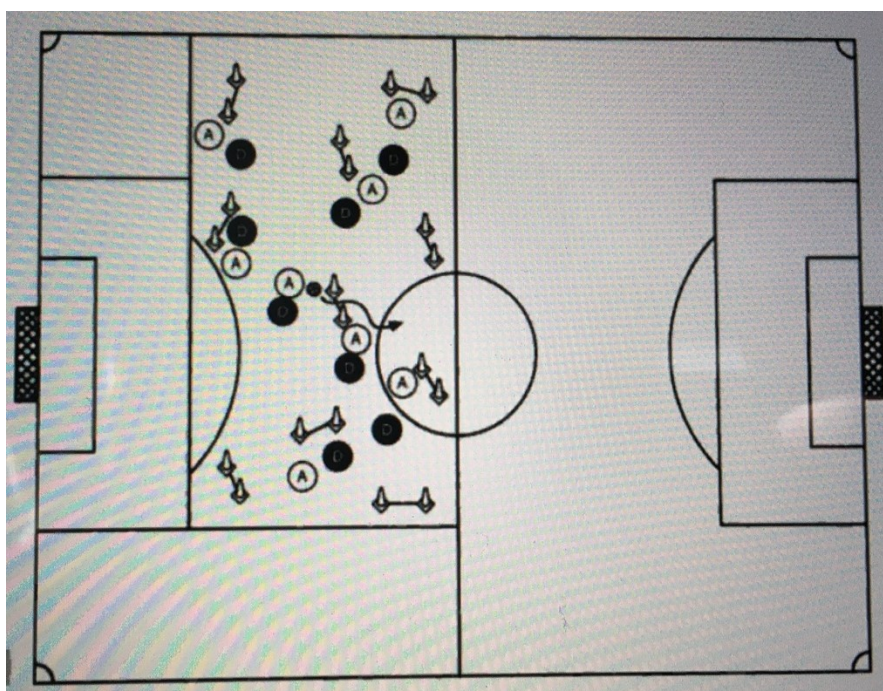
Hlavní část:

- Bago dle Tůmy a Tkadlece (2004) hráči vytvoří kruh, přičemž jeden hráč je uprostřed kruhu. Hráči na obvodu kruhu si přihrávají libovolně míč nohou. Hráč uprostřed se snaží přihrávku zachytit. Při zachycení přihrávky se hráč z kruhu vymění s hráčem, který přihrával.
- „Stavěčka“ dle Votíka (2005) ve vymezeném prostoru hrají dvě družstva proti sobě volnou hru. Úkolem družstva s míčem je provedení největšího možného počtu přihrávek bez přerušení soupeřem. Vítězí družstvo s větším počtem přihrávek.

Obr. 5 Stavěčka (Votík 2005 s.109)

- Herní cvičení na malé branky dle Luxbachera (1999) ve vymezeném prostoru jsou libovolně rozestavené branky z kuželů. Úkolem družstva je získat co nejvíce bodů, které získají přihrávkou skrze branku. Druhou formou je získání bodu provedením míče brankou.

Obr. 6 hra na malé branečky (Luxbacher, 1999 s.153)

Závěrečná část:

- Protažení a zhodnocení výukové jednotky

4.1.3 Typová vyučovací jednotka SH skupiny s označením A – Volejbal

Úvodní část:

- Rozběhání klusem okolo tělocvičny/hřiště
- Atletická abeceda se zaměřením na odrazy
- Dynamický strečink

Hlavní část:

- Chytání míče nad hlavou do postavení pro zahrání odbití obouruč vrchem.
- Příhrávky s chycením míče dvojic. Hráč si nadhodí míč nad sebe a odbitím obouruč vrchem (prsty) přihrává spoluhráči, který míč chytá. Toto celé se opakuje.
- Příhrávky odbitím obouruč vrchem (prsty)
- Ztlumení míče odbitím obouruč spodem (bagr) Hráč přihrává prsty vysoký míč spoluhráči, ten se snaží odbít obouruč spodem nad sebe, tak aby míč nemusel dobíhat. Míč chytá a nadhazuje si pro přihrávku odbitím obouruč vrchem (prsty) kolegovi.
- Servis – hráči se rozdělí do dvou družstev, družstvo s míči se postaví do zóny podání. Druhé družstvo je postaveno libovolně na své polovině hřiště. Hráči s míči po jednom podávají jednoruč vrchem. Po podání si soupeři sesbírají míče a role se mění.

Závěrečná část:

- Utkání trojic – hala rozdělena na co nejvíce hřišť sítí, případně krejčovskou gumou.
- Protažení zhodnocení výukové jednotky.

4.1.4 Typová vyučovací jednotka SH skupiny s označením B – Volejbal

Úvodní část:

- Výměna kuželů dle Bělky (2018) – vymežíme čtyřmi různě barevnými kuželi hrací prostor. Každý hráč na začátku hry dostane barevný klobouček. Po zahájení hry se hráči pohybují v prostoru a vyměňují si kloboučky. Po zapískání se žáci musí co

nejrychleji dostat ke kloboučku se stejnou barvou jako mají v ruce.

Obr. 7 Výměna kuželů (Bělka, 2018 s.109)

- Závod družstev – každé družstvo (4 – 6 hráčů) má jeden míč. Úkolem družstva je projít stanovenou trasu předem stanoveným způsobem manipulace s míčem v co nejkratším čase.
 - 1) Družstva jsou v zástupu a první mají míč před sebou na zemi. Na signál míč bere a podává ho nad hlavou spoluhráči za sebou, ten ho mezi nohama podává dalšímu a tak dále. Poslední hráč družstva bere míč a běží vpřed, odkud podává míč vzad.
 - 2) Míč si podávají vytočením do strany.
 - 3) Míč si podávají odbitím o zem.

Hlavní část:

- Na prostředního dle Velenského (2005) – Dva hráči odbíjí obouruč vrchem jeden na druhého. Třetí hráč se pohybuje mezi nimi a snaží se míč chytit, nebo tečovat. Pokud se to hráči podaří vystřídá hráče, který odbíjel. Hráči s míčem mohou dvakrát odbít nad sebe.
- Honba za míčem v kruhu dle Velenského (2005) – Hráči jsou rozmístěni v na obvodu kruhu. Tito hráči si libovolně, spodním nebo vrchním odbitím přihrávají míč, nesmí se však přihrávat po obvodu kruhu. Uprostřed kruhu je jeden hráč, který se snaží míče dotknout. Pokud se mu to podaří střídá hráče, který přihrával na obvodu kruhu.

- Soutěž v odbíjení dle Velenského (2005) – každé družstvo vytvoří kruh. Družstva si přihrávají míč libovolně v kruhu nebo po jeho obvodu. Úkolem je vydržet si bezchybně přihrávat co nejdéle. Vyhrává družstvo, které si vydrží přihrávat nejdéle.

Závěrečná část:

- Utkání trojic
- Protážení a zhodnocení výukové jednotky.

4.1.5 Typová vyučovací jednotka SH skupiny s označením A – Házená

Úvodní část:

- Rozběhání klusem okolo tělocvičny/hřiště
- Atletická abeceda se zaměřením na odrazy
- Dynamický strečink

Hlavní část:

- Návčik přihrávek ve dvojicích, přímá přihrávka, přihrávka odrazem o zem, přihrávka z výskoku.
- Návčik přihrávek s přeběhem trojic na šířku tělocvičny. Přihrávky trojic s překřížením.
- Návčik střelby ze země i ve výskoku

Závěrečná část:

- Utkání házené tři na tři.
- Protážení a zhodnocení výukové jednotky.

4.1.6 Typová vyučovací jednotka SH skupiny s označením B – Házená

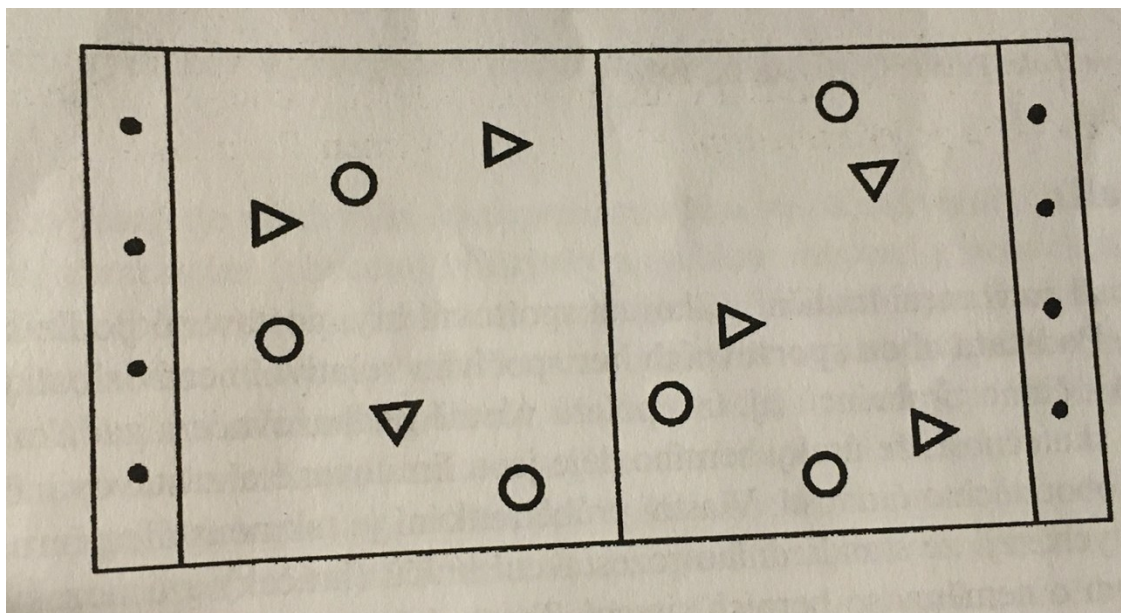
Úvodní část:

- Honička s driblinkem dle Bělky (2018), jeden až tři honiči. Označení rozlišovacími dresy v ruce. Baba se předává dotykem rozlišovacího dresu.

Hlavní část:

- Míčová bitva dle Velenského (2005), hráči jsou rozděleni do dvou družstev, družstva se smí pohybovat pouze na své polovině. Každé družstvo má stejný počet míčů. Úkolem družstva je na své polovině mít co nejméně míčů, hráči míče házejí na soupeřovu polovinu. Vítězí družstvo s menším počtem míčů na své polovině hřiště.

- Vytloukání míčů dle Velenského (2005), na konci obou kratších stran je vyznačené dva metry široké pásmo, kde jsou položeny čtyři míče (medicinbaly, basketbalové míče). Do těchto pásem nikdo nesmí vkročit. Na každé polovině hřiště hrají tři hráči obou družstev. Tři obránci a tři útočníci. Útočníci se snaží míčem zasáhnout medicinbal. Úkolem obránců je v rámci házenkářských pravidel míč útočníkům odebrat a přihrát ho svým spoluhráčům na útočnou polovinu. Zvítězí družstvo, které první vytluče všechny medicinbaly z vymezené zóny.

Obr. 8 Vytloukání míčů (Velenský, 2005 s.61)

- Sestřelování kuželů na družstva dle Bělky (2018), dvě družstva mají každé své brankoviště, v nichž jsou položeny kužely na lavičce (švédské bedně). Hraje se jedním míčem, přičemž je povoleno pouze jednoúderový driblink. Hráči si mohou libovolně přihrávat. Vítězí družstvo, které jako první sestřelí všechny soupeřovy kužely.

Závěrečná část:

- Protážení a zhodnocení vyučovací jednotky

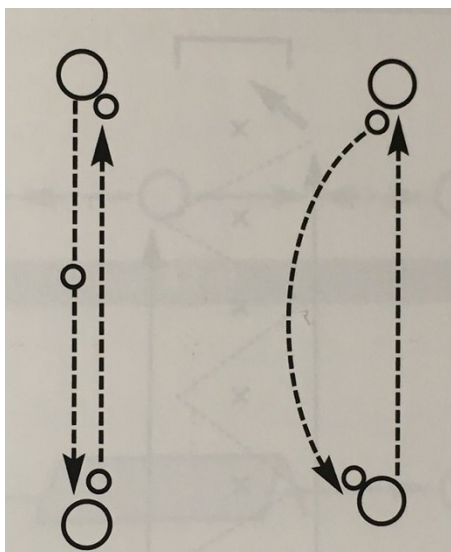
4.1.7 Typová vyučovací jednotka SH skupiny s označením A – Florbal

Úvodní část:

- Rozběhání klusem okolo tělocvičny/hřiště
- Atletická abeceda se zaměřením na odrazy
- Dynamický strečink

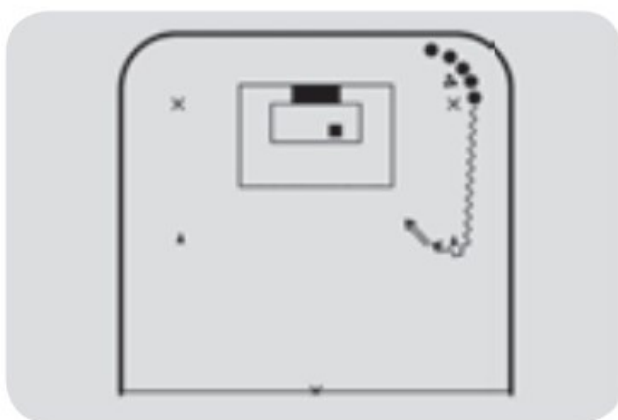
Hlavní část:

- „Had“ dle Martínkové (2009), hráči vytvoří dvou až pěti členné skupiny, které se pohybují jako had po hřišti. Každý hráč během této činnosti vede a kontroluje míček. Na signál se mění vedoucí článek „hada“.
- Přihrávky ve dvojicích dle Martínkové (2009) hráči si přihravají co nejrychleji ve stanoveném čase. Vyhrává dvojice, která si provede nejvíce přihrávek.

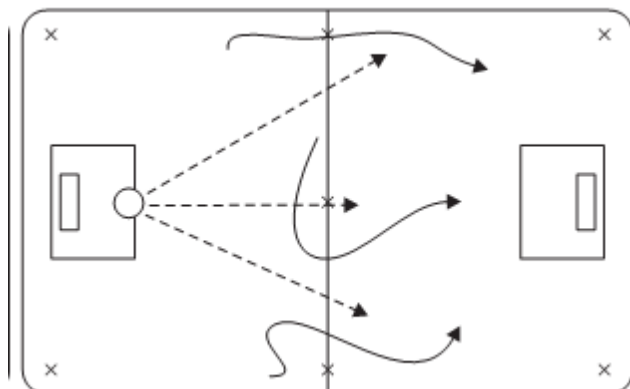
Obr. 9 Přihrávky dvojic (Martínková, 2009 s.121)

- Střelba po vedení míčku dle Kysely (2010), hráči vytvoří zástup v rozích za brankou. Hráč vyvede míček okolo kužele a střílí na branku. Po střele se zařadí do zástupu v druhém rohu, než začínal.

Obr. 10 Střelba po vedení míčku (Kysela, 2010 s.100)

- Střelba po vyhození brankáře dle Šafaříkové a Skružného (2005) hráči se přichystají do tří zástupů na vlastní polovinu, přičemž dva zástupy jsou po stranách a jeden uprostřed. Brankař vyhazuje míček na hráče ze zástupu, který míček zpracovává a po krátkém vedení míčku střílí na branku.

Obr. 11 Střelba po výhozu brankáře (Šafaříková a Skružný 2005 s.72)

Závěrečná část:

- Utkání
- Protažení a zhodnocení vyučovací jednotky.

4.1.8 Typová vyučovací jednotka SH skupiny s označením B – Florbal

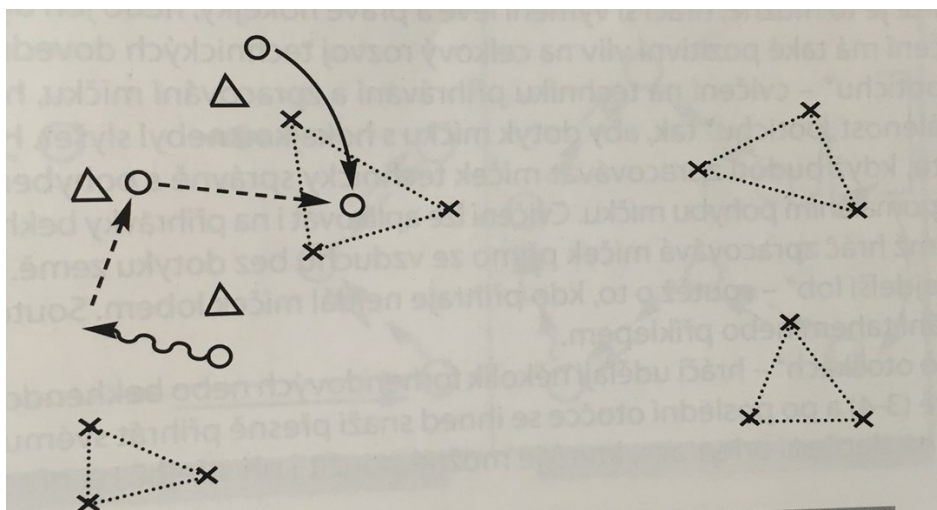
Úvodní část:

- „Zloději“ dle Martínkové (2009), hráči jsou rozděleni do dvou družstev, každé družstvo má svůj hrad, ve kterém mají družstva stejný počet míčků. Úkolem hráčů je do svého hradu přinést co nejvíce míčků ze soupeřova hradu. Hráči mohou míček nést na hokejce. Pokud míček hráči spadne bez dotyku rukou ho nabere zpět na hokejku.
- Druhou formou je kradení míčků pomocí klasického vedení míčků.

Hlavní část:

- Přihrávky do trojúhelníků dle Martínkové (2009), hráči jsou rozděleni do dvou družstev. Na hřišti je postaven libovolný počet trojúhelníků z kuželů. Úkolem je

přihrát spoluhráči do trojúhelníku, čímž získává družstvo bod.

Obr. 12 Přihrávka do trojúhelníků (Martínková 2009, s.123)

- Sestřelování kuželů na družstva dle Bělky (2018) modifikováno pro florbal. Dvě družstva hrají proti sobě, brání lavičku, na které jsou postaveny kužely. Před lavičkou je území, do kterého se nesmí vstoupit. Hraje se s jedním míčem. Vítězí družstvo, které jako první sestřelí všechny soupeřovy kužely.
- Hra na jednu branku dle Skružného a Šafaříkové (2005) dvě družstva hrají proti sobě na jednu branku, bránící družstvo při zisku míče musí dostat do vymezeného území, aby mohlo útočit na branku.

Závěrečná část:

- Utkání
- Protažení a zhodnocení vyučovací jednotky

4.2 Výsledky ve florbale

4.2.1 Charakteristiky HV ve florbale před intervencí

Pomocí pozorování se nám podařilo posoudit IHV a THV v jednotlivých skupinách takto:

Celkem	Skupina	THV	IHV	Průměrný IHV	Modus IHV
před	9fl. A1	3	2+2+3+4	2,75	2
	9fl. B1	2	1+2+2+3	2	2
	9fl. A2	4	4+4+3+4	3,75	4
	9fl. B2	3	2+3+4+4	3,25	4

Tab. 1 - HV před intervencí ve florbale

Z tohoto hodnocení individuálního i týmového herního výkonu, které provedli tři nezávislí pozorovatelé jsme zhodnotili, že skupiny s označením jedna dosahují lepšího hodnocení jak individuálního, tak týmového herního výkonu. Přičemž skupina s označením B1 dosáhla průměrného hodnocení individuálního herního výkonu hodnotou 2 stejně tak jako hodnocení týmového herního výkonu. Proti této skupině nastoupila skupina s označením A1. Tato skupina prokázala průměrný individuální herní výkon o 0,75 bodu horší, než soupeř. V hodnocení týmového herního výkonu byla tato skupina hodnocena stupněm 3. Toto hodnocení odpovídá výše zmíněným četnostem faktorů herního výkonu. Nejčastějším obdrženým hodnocením individuálního herního výkonu byla hodnota 2, a to u obou skupin.

Skupina s označením A2 byla nejhůře hodnocenou skupinou tohoto utkání. Týmový herní výkon byl hodnocen stupněm 4 a průměrný individuální herní výkon odpovídá hodnocení 3,75. Skupina s označením B2 byla hodnocena stupněm 3 u týmového herního výkonu a průměrné hodnocení individuálního herního výkonu odpovídá hodnotě 3,25. Toto hodnocení odpovídá výše zmíněným četnostem faktorů herního výkonu. Nejčastějším obdrženým hodnocením individuálního herního výkonu byla hodnota 4, a to u obou skupin.

V úvodních utkáních skupin jsme dokázali kvantifikovat tyto údaje.

Skupina	Počet vytvořených brankových příležitostí	počet střel		počet ztrát míčku	vstřelených branek
		na	mimo		
9fl. A1	0	1	1	9	0
9fl. B1	2	4	3	6	0
9fl. A2	1	1	2	11	0
9fl. B2	3	3	2	8	1

Tab. 2 četnosti sledovaných faktorů HV před intervencí ve florbale

Z této tabulky můžeme vyčíst že jediná skupina, která vstřelila branku je skupina B2. Zároveň můžeme konstatovat, že všechny skupiny dosahují poměrně vysokého počtu ztrát míčku (přihrávka soupeři, technická chyba, odehrání míče dříve/později, než vyžaduje optimální řešení herní situace). Nejvíce vyložených brankových příležitostí si vytvořila opět skupina B2 následně skupina B1. Rozdíl v četnosti oproti zbylým skupinám však není velký. Větší rozdíly pozorujeme u počtu střel, kdy skupiny B1 a B2 jednoznačně přestřelily skupiny A1 a A2. V utkáních prvních skupin je celkový rozdíl 5 střel. V utkání druhých skupin je celkový rozdíl pouze 2 střel. Z počtu střel je vidět také poměrně velký rozdíl ve střelách na branku, a to o 3 střely u prvních skupin a o 2 střely u druhých skupin, ve prospěch skupin s označením B.

4.2.2 Charakteristiky HV ve florbale po intervencí

Pomocí pozorování se nám podařilo posoudit IHV a THV v jednotlivých skupinách takto:

Celkem	Skupina	THV	IHV	Průměrný IHV	Modus - IHV
po	9fl. A1	2	1+1+2+3	1,75	1
	9fl. B1	1	1+1+1+2	1,25	1
	9fl. A2	3	2+3+3+4	3	3
	9fl. B2	3	3+2+3+3	2,75	3

Tab. 3 HV po intervencí ve florbale

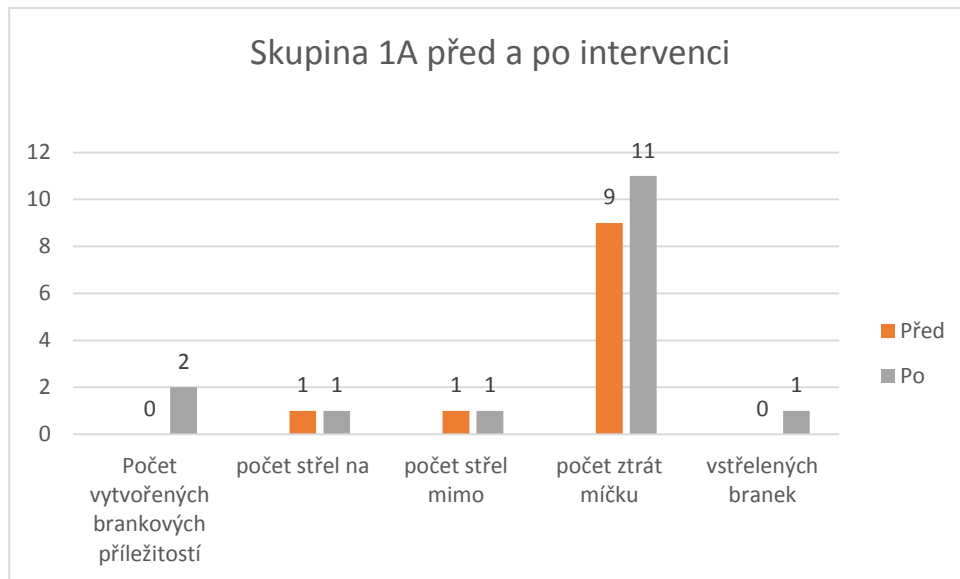
Z tohoto hodnocení individuálního i týmového herního výkonu, které provedli tři nezávislí pozorovatelé jsme zhodnotili, že skupiny s označením jedna dosahovali velmi dobrého jak týmového, tak individuálního herního výkonu. Nejlépe hodnocenou skupinou byla B1, která dosáhla nejlepšího možného hodnocení v týmovém herním výkonu, přičemž průměrný individuální herní výkon dosáhl hodnoty 1,25. Skupina A1 byla hodnocena stupněm 2 v týmovém herním výkonu. Průměrný individuální herní výkon této skupiny získal hodnotu 1,75. Nejčastěji udělovaným hodnocení obou skupin byla hodnota 1 u individuálního herního výkonu.

Skupina s označením A2 dosáhla týmového herního výkonu na úrovni hodnoty 3. Průměrný individuální herní výkon této skupiny byl stanoven na hodnotě 3. Stejně tak nejčastěji udělovaným hodnocením individuálního herního výkonu byla hodnota 3. Skupina s označením B2 dosáhla týmového herního výkonu s hodnocením 3, průměrný herní výkon byl stanoven na hodnotě 2, 75, ale hodnotitelé nejčastěji udělovali při hodnocení IHV hodnocení stupněm 3.

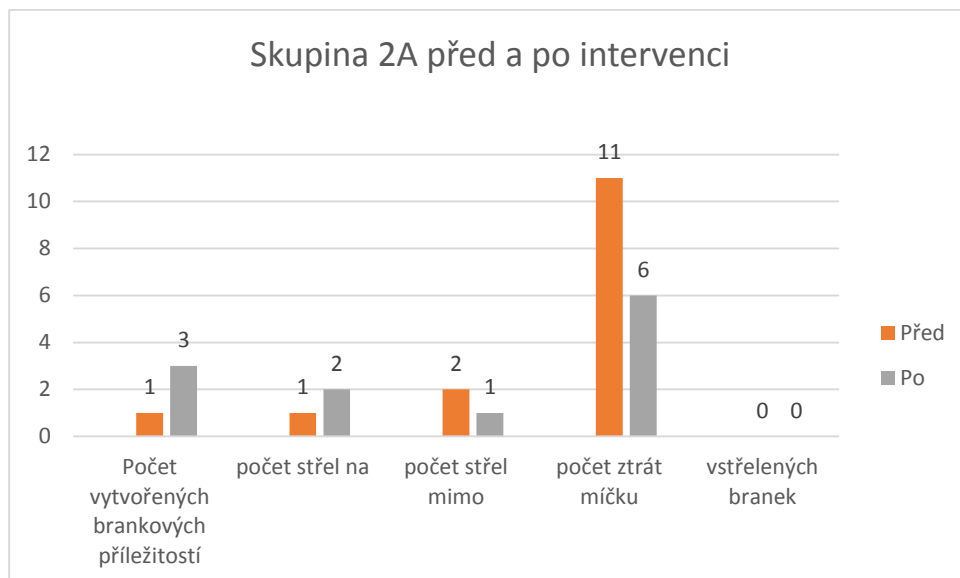
V závěrečných utkáních skupin jsme dokázali kvantifikovat tyto údaje.

Skupina	Počet vytvořených brankových příležitostí	počet střel		počet ztrát míčku	vstřelených branek
		na	Mimo		
9fl. A1	2	1	1	11	1
9fl. B1	2	2	2	6	1
9fl. A2	3	2	1	6	0
9fl. B2	0	3	1	6	2

Tab. 4 četnosti sledovaných faktorů HV po intervenci ve florbale

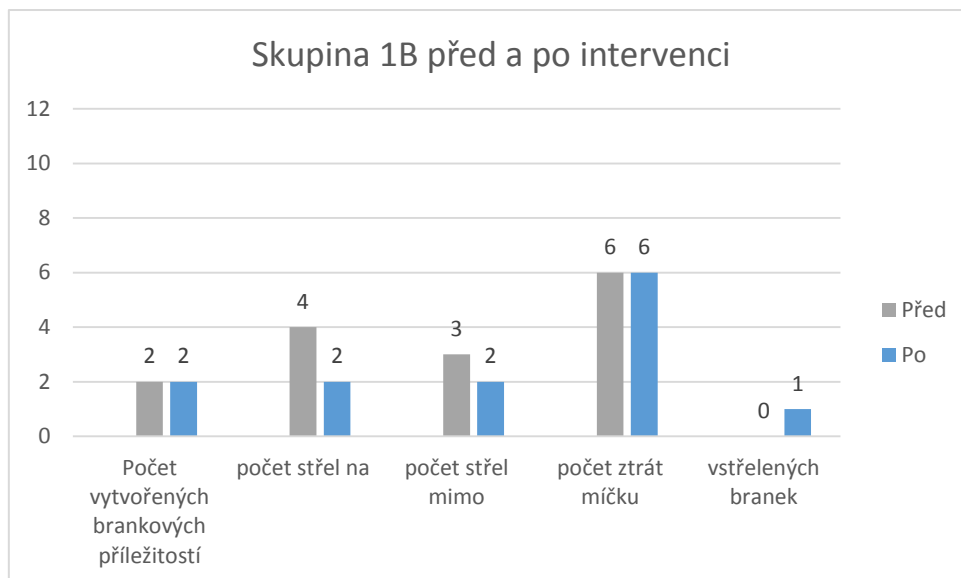
Graf. 1 porovnání sledovaných faktorů HV ve florbale sk. 1A

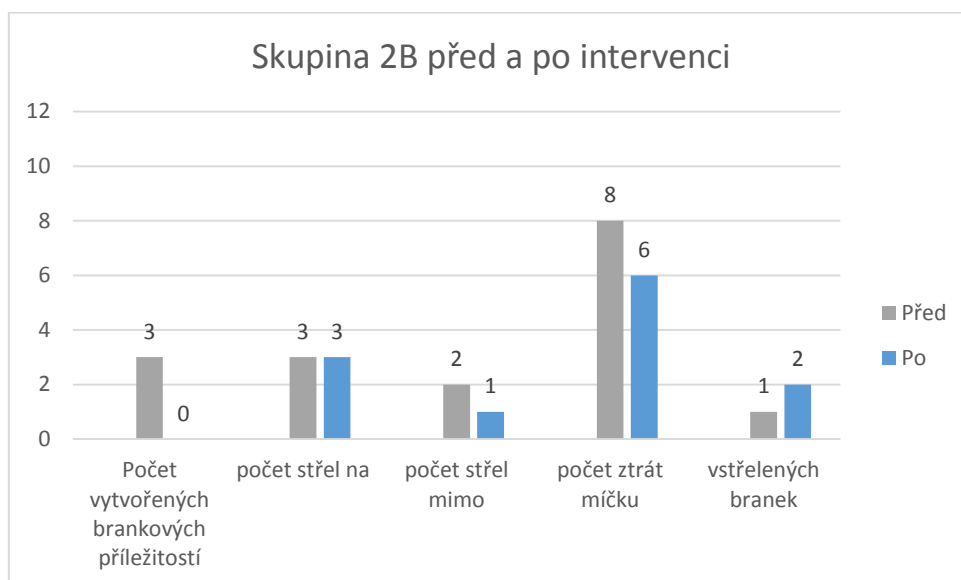
Graf. 2 porovnání sledovaných faktorů HV ve florbale sk. 2A

Z tabulky a grafů výše je patrné, že se skupina 1A zlepšila v počtu vytvořených brankových příležitostí a v počtu vstřelených branek. V počtu ztrát se skupina zhoršila o dvě ztráty za utkání. Ve zbylých ukazatelích skupina dosáhla stejných hodnot v obou utkáních.

Skupina 2A se oproti úvodnímu utkání zlepšila v počtu vytvořených brankových příležitostí, v počtu střel na branku a v počtu ztrát. Skupina v závěrečném utkání ztratila o pět míčeků méně než v úvodním utkání. Tato skupina se však nezlepšila v počtu vstřelených branek. Skupina také vystřelila méněkrát mimo branku.

Graf. 3 porovnání sledovaných faktorů HV ve florbale sk.1B

Graf. 4 porovnání sledovaných faktorů HV ve florbale sk.2B

Z tabulky a grafů výše je patrné, že se skupina 1B se zlepšila v počtu vstřelených branek. Skupina se nezlepšila v počtu ztrát a v počtu vytvořených brankových příležitostí. Skupina během závěrečného utkání vystřelila méněkrát na i mimo branku. Tento fakt však ukazuje lepší úspěšnost střelby oproti úvodnímu utkání.

Skupina 2B se oproti úvodnímu utkání zlepšila v počtu vstřelených branek a v počtu ztrát. Skupina se nezlepšila v počtu střel na branku a zaznamenala menší počet střel mimo branku. Skupina si v závěrečném utkání nevypracovala žádnou vytvořenou brankovou příležitost, oproti třem v úvodním utkání.

Změna IHV a THV	THV	IHV	Modus - IHV
9fl. A1	1	1	1
9fl. B1	1	0,75	1
9fl. A2	1	0,75	1
9fl. B2	0	0,5	1

Tab. 5 změna HV ve florbalu

Z tabulky výše můžeme zjistit, že v týmovém herním výkonu se zlepšily všechny skupiny o jeden stupeň, mimo skupiny B2, která získala stejné hodnocení THV v obou utkáních.

IHV všech skupin se v průměru zlepšil. Největší posun v hodnocení průměrného IHV dosáhla skupina A1, která získala lepší hodnocení v druhém utkání o celý jeden stupeň. Ve stejném zlepšení tuto skupinu následovaly skupiny B1 a A2, které se shodně zlepšily o 0,75 stupně. Nejméně se v tomto ukazateli zlepšila skupina B2, a to o 0,5 stupně.

Pozorovateli nejčastěji volená hodnota se zlepšila o jeden stupeň hodnocení IHV u všech skupin.

4.3 Výsledky ve volejbale

4.3.1 Charakteristiky HV ve volejbale před intervencí

Pomocí pozorování se nám podařilo posoudit IHV a THV v jednotlivých skupinách takto:

Celkem před	IHV	IHV - průměr	THV	Modus - IHV
9vo. A	4+4+3	3,67	4	4
9vo. B	4+4+3	3,67	4	4

Tab. 6 HV před intervencí ve volejbale

Toto pozorování potvrdilo vyrovnanost obou skupin. Obě skupiny dostaly od hodnotitelů totožné hodnocení týmového herního výkonu stupněm 4. Přičemž lze konstatovat, že obě skupiny hrály chaoticky jak v útočné, tak obrané fázi hry. Individuální herní výkony byly hodnoceny také totožně, přičemž nejlepší hodnocení bylo stupněm 3. Zbylí hráči skupiny byli hodnoceni stupněm 4. To ukazuje na značné nedostatky hráčů obou skupin jak v kooperaci se svými spoluhráči, tak v individuálních herních dovednostech. Při hodnocení IHV byl nejčastěji u obou skupin volen stupeň 4.

V úvodním utkání skupin jsme dokázali kvantifikovat tyto údaje.

Před intervencí	9vo. A	9vo. B
bodů	14	13
úspěšných podání	10	9
neúspěšných podání	5	3
úspěšnost v %	66,67	75
úspěšných příjmů	2	3
neúspěšných příjmů	7	7
úspěšnost v %	22,22	30
úspěšných út. úderů	8	7
neúspěšných út. úderů	1	2
úspěšnost v %	88,89	77,78

Tab. 7 četnosti a úspěšnost faktorů HV před intervencí ve volejbale

Z tabulky je patrná vyrovnanost obou skupin, a to u většiny sledovaných faktorů HV. Největší rozdíl je v počtu neúspěšných podání, kde skupina B zaznamenala tři neúspěšná podání oproti pěti neúspěšným podáním skupiny A. Díky tomu je celková úspěšnost podání skupiny B o 8,5 % vyšší než skupiny A. Naopak skupina A má vyšší úspěšnost útočných úderů, a to téměř o 11 %. Úspěšnější na příjmu byla skupina B, která přijala úspěšně o jeden míč více než skupina A.

4.3.2 Charakteristiky HV ve volejbale po intervenci

Pomocí pozorování se nám podařilo posoudit IHV a THV v jednotlivých skupinách takto:

Celkem po	IHV	IHV - průměr	THV	Modus -IHV
9vo. A	3+3+2	2,67	3	3
9vo. B	3+3+4	3,33	3	3

Tab. 8 HV po intervenci ve volejbale

Na základě pozorování tří nezávislých pozorovatelů jsme získali toto hodnocení týmového a individuálního herního výkonu. Z tohoto hodnocení vyplývá, že skupina A. i skupina B předvedly srovnatelné týmové herní výkony, které byly ohodnoceny stupněm 3. Rozdíl je v hodnocení individuálních herních výkonů, kdy hráči skupiny A získali hodnocení v průměru o 0,67 stupně lepší, než hráči skupiny B. Pozitivním zjištěním je, že hráči obou

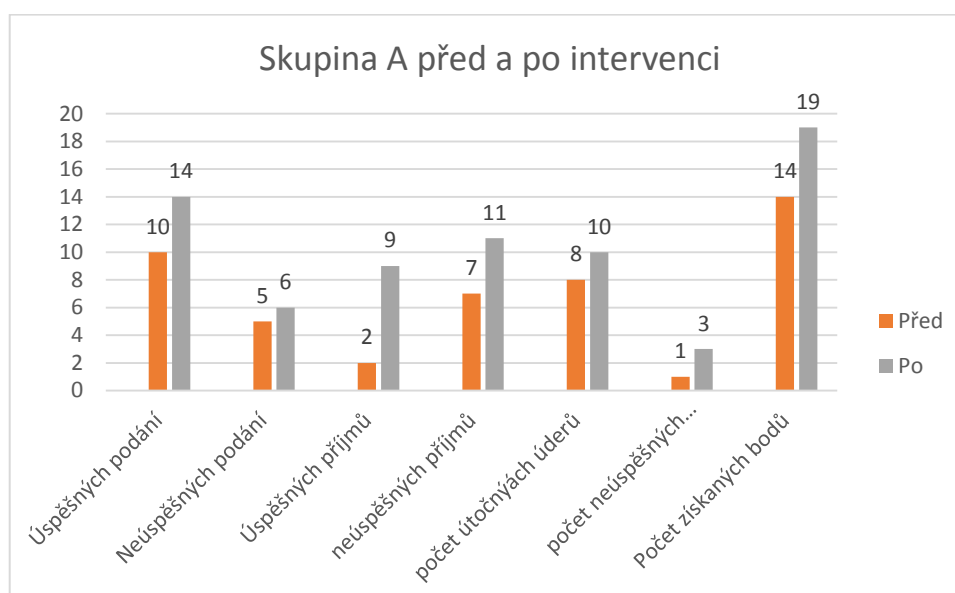
skupin se zlepšili, a to jak v týmovém herním výkonu, tak, až na jednoho hráče, i v individuálním herním výkonu. Nejčastěji udělovaným hodnocením IHV byla hodnota 3.

V závěrečném utkání obou skupin jsme dokázali kvantifikovat tyto údaje.

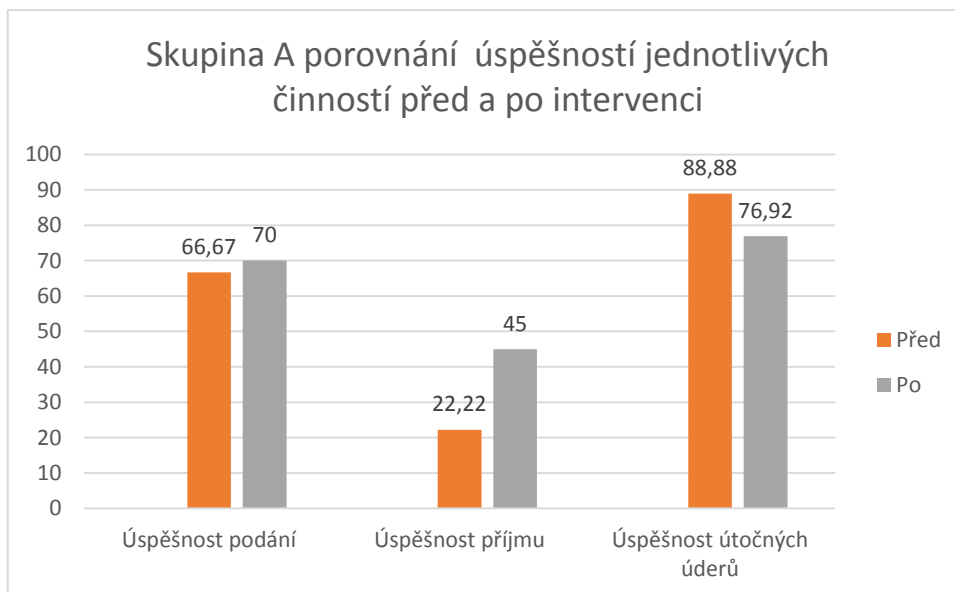
Po intervenci	9vo. A	9vo. B
Bodů	19	21
úspěšných podání	14	15
neúspěšných podání	6	5
úspěšnost v %	70,00	75
úspěšných příjmů	9	9
neúspěšných příjmů	11	10
úspěšnost v %	45	47,37
úspěšných út. úderů	10	11
neúspěšných út. úderů	3	4
úspěšnost v %	76,92	73,33

Tab. 9 četnosti a úspěšnost faktorů HV po intervenci ve volejbale

Z tabulky výše je patrná velká vyrovnanost obou skupin. Největším rozdílem je počet získaných bodů, kdy skupina B získala o dva body více, než skupina A. Ve všech zbylých sledovaných faktorech HV se hodnota četností liší maximálně o jeden bod. Skupina B byla úspěšnější v podání o 5 % a v příjmu o 2,37 %. Naopak v úspěšnosti útočných úderů byla lepší skupina A o 3,59 %.

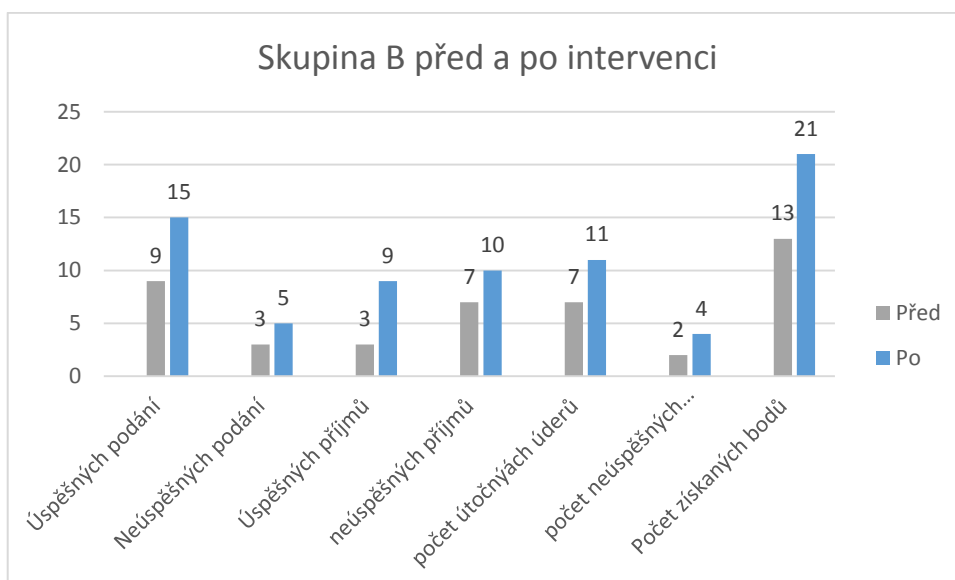

Graf. 5 četnosti faktorů HV sk.A

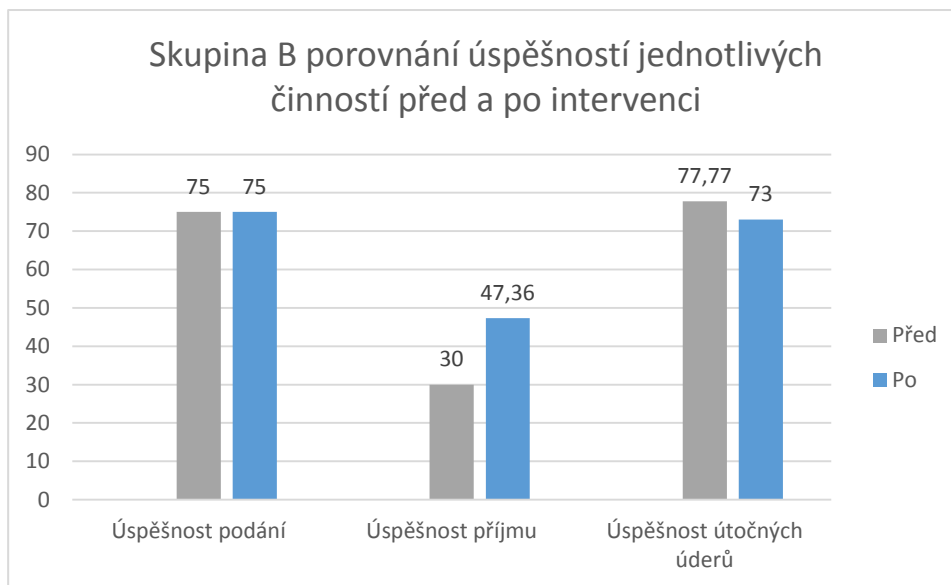

Graf. 6 úspěšnost činností sk.A

Z výše uvedených grafů můžeme relevantně použít pouze úspěšnost vybraných činností, neboť se jednalo o dvě různě dlouhá utkání. Tato chyba nastala z organizačních důvodů, způsobených onemocněním jednoho z učitelů. Z porovnání úspěšností vybraných činností skupiny A můžeme konstatovat zlepšení úspěšnosti při podání a příjmu. Naopak se snížila úspěšnost útočných úderů.

Graf. 7 četnosti faktorů HV sk.B

Graf. 8 úspěšnost činností sk.B

Z výše uvedených grafů můžeme relevantně použít pouze úspěšnost vybraných činností, neboť se jednalo o dvě různě dlouhá utkání. Tato chyba nastala z organizačních důvodů, způsobených onemocněním jednoho z učitelů. Skupina B zaznamenala stejnou úspěšnost podání v obou utkáních. Skupina zaznamenala zvýšení úspěšnosti na příjmu, a to téměř o 20 %, naopak úspěšnost útočných úderů se v závěrečném utkání snížila.

Změna IHV a THV	THV	IHV	Modus - IHV
9vo. A	1	1,00	1
9vo. B	1	0,33	1

Tab. 10 změna HV ve volejbale

Z tabulky výše můžeme konstatovat, že THV obou skupin se shodně zlepšil o jeden stupeň.

Většímu posunu v průměrném IHV dosáhla skupina A, a to přesně o jeden stupeň. Skupina B se v tomto hodnocení také zlepšila, ovšem pouze o 0,33 stupně.

Zároveň můžeme konstatovat že i nejčastěji udělované hodnocení se zlepšilo o jeden stupeň.

4.4 Výsledky HV ve fotbale

4.4.1 Charakteristiky HV ve fotbale před intervencí

Pomocí pozorování se nám podařilo posoudit IHV a THV v jednotlivých skupinách takto:

Celkem	Skupina	THV	IHV	IHV - průměr	Modus - IHV
před	7fo. A	3	2+3+3+4+2+3	2,83	3
	7fo. B	3	2+2+2+3+3+4	2,67	2

Tab. 11 HV před intervencí ve fotbale

Z tohoto hodnocení herního výkonu, které provedli tři pozorovatelé nezávisle na sobě vyplývá, že průměrný individuální herní výkon se liší pouze o necelé dvě desetiny stupně. To ukazuje na poměrně velkou vyrovnanost individuálních herních výkonů. V hodnocení týmového herního výkonu byla lépe hodnocena skupina B. Rozdíl v hodnocení je přesně o jeden stupeň. Ovšem v souvislosti s četnostmi faktorů herního výkonu je tento rozdíl v týmovém herním výkonu znatelný.

V úvodním utkání skupin jsme dokázali kvantifikovat tyto údaje.

Skupina	Počet vytvořených brankových příležitostí	počet střel		počet ztrát míče	vstřelených branek
		na	mimo		
7fo. A	2	3	2	5	0
7fo. B	3	6	1	4	5

Tab. 12 četnosti faktorů HV před intervencí ve fotbale

Z výše uvedených četností jednotlivých jevů můžeme vyhodnotit, že v úvodním utkání byly skupiny vyrovnané v počtu vytvořených brankových příležitostí, počtu ztrát míče a počtu střel mimo branku. V počtu střel na branku byla lepší skupina B, která vystřelila na branku šestkrát oproti třem pokusům soupeře. Největší rozdíl je ale v počtu vstřelených branek kde skupina B jasně porazila soupeře o pět branek.

4.4.2 Charakteristiky HV ve fotbale po intervenci

Pomocí pozorování se nám podařilo posoudit IHV a THV v jednotlivých skupinách takto:

Celkem	Skupina	THV	IHV	IHV - průměr	Modus - IHV
Po	7fo. A	3	2+2+2+3+4+3	2,67	2
	7fo. B	2	2+2+3+3+3+2+2	2,43	2

Tab. 13 HV po intervenci ve fotbale

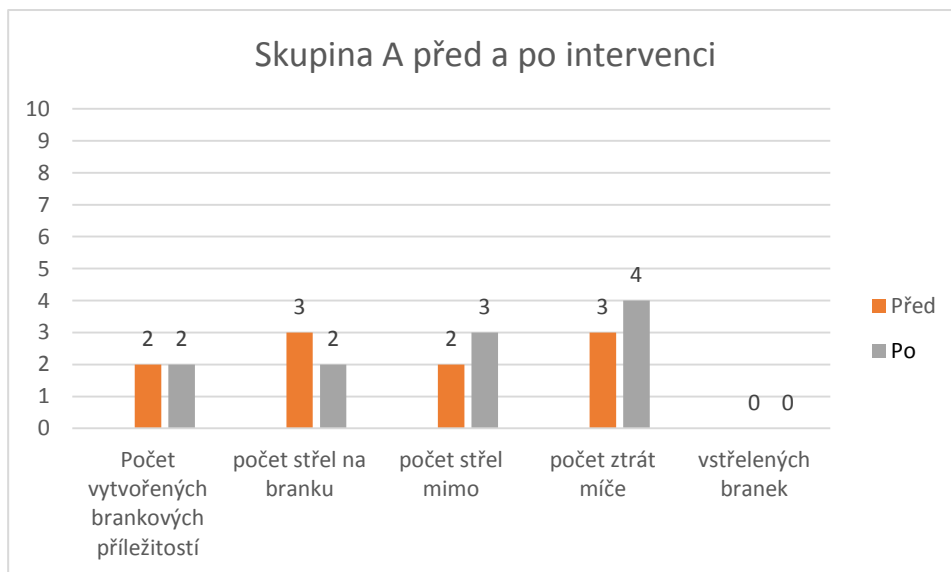
Z tohoto hodnocení herního výkonu, které provedli tři pozorovatelé nezávisle na sobě vyplývá, že skupina B podala lepší týmový herní výkon, který byl hodnocen stupněm 2. Rozdíl v průměrném herním výkonu je 0,24 stupně. Skupina B měla o jednoho hráče více, což ovšem nemělo vliv na průběh utkání, neboť na hrací ploše mohli hrát pouze tři hráči a jeden brankář. Navíc se hráči střídali v pravidelném intervalu. Pokud hodnocení HV doplníme ještě o četnosti jednotlivých faktorů HV zjistíme, že skupina B nebyla v tomto utkání tak dominantní jako v utkání předchozím.

V utkání po intervenci jsme dokázali kvantifikovat tyto údaje.

Skupina	Počet vytvořených brankových příležitostí	počet střel		počet ztrát míče	vstřelených branek
		na	mimo		
7fo. A	2	2	3	4	0
7fo. B	4	8	2	2	3

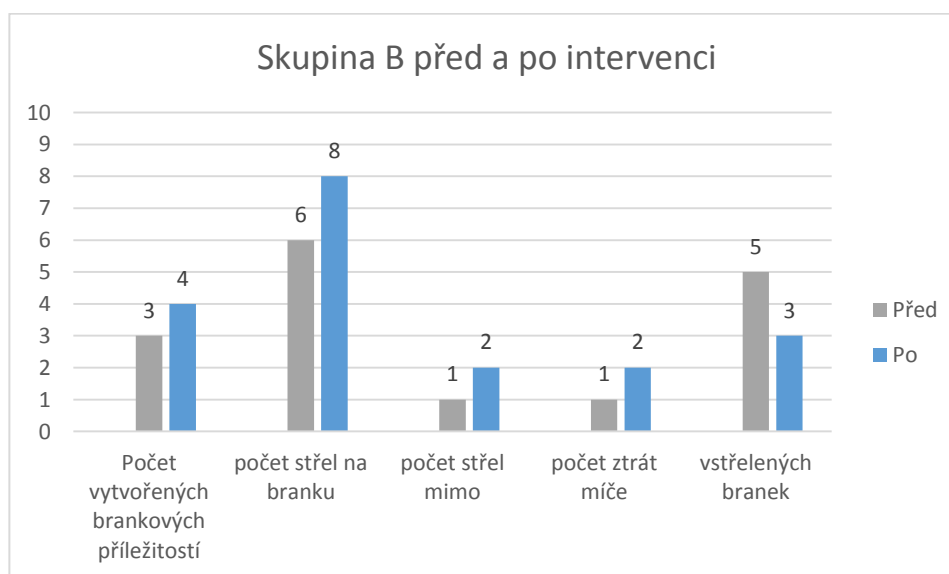
Tab. 14 četnosti faktorů HV po intervenci ve fotbale

Z výše uvedených četností jednotlivých sledovaných faktorů herního výkonu můžeme konstatovat, že skupina B svého soupeře přehrála, a to zejména v počtu vstřelených branek o tři branky, počtu vytvořených brankových příležitostí o dvě příležitosti. Nejvýrazněji však v počtu střel na branku, kde soupeře přestříleli o šest střel. Skupina A zaznamenala v tomto utkání více střel mimo branku, než soupeř a zároveň více ztracených míčů.

Graf. 9 porovnání sledovaných faktorů HV ve fotbale sk.A

Z grafu výše lze vyčíst, že skupina A se v utkání po intervenci zlepšila v počtu střel mimo branku. V počtu vytvořených brankových příležitostí a vstřelených branek skupina dosáhla stejného počtu v obou utkáních. Skupina zaznamenala více ztrát než v utkání po intervenci a méně střel na branku oproti úvodnímu utkání.

Graf. 10 porovnání sledovaných faktorů HV ve fotbale sk.B

Z grafu výše lze vyčíst, že se skupina B zlepšila ve všech sledovaných faktorech, mimo počtu ztrát a počtu vstřelených branek. Pokud ovšem zhodnotíme v kontextu utkání, tak skupina B jednoznačně přehrála skupinu A ve všech faktorech HV mimo počtu střel mimo branku.

Změna IHV a THV	THV	IHV	Modus - IHV
7fo. A	0	0,17	1
7fo. B	1	0,24	0

Tab. 15 změna HV ve fotbale

Z tabulky výše můžeme zjistit, že skupina B se zlepšila o jeden stupeň v THV, oproti skupině A, jejíž výkon se po intervenci setrval na stejné úrovni jako v úvodním utkání. Průměrný IHV se změnil u obou skupin velmi málo a to o 0,17 stupně a 0,24 stupně, což považujeme za stav setrvalý. Nejčastěji udělené hodnocení se u skupiny B nezměnilo, oproti tomu se skupina A v tomto hodnocení zlepšila o jeden stupeň.

4.5 Výsledky HV v házené

4.5.1 Charakteristiky HV v házené před intervencí

Pomocí pozorování se nám podařilo posoudit IHV a THV v jednotlivých skupinách takto:

Celkem	Skupina	THV	IHV	Průměrný IHV	Modus - IHV
Před	7há. A	3	3+4+3+3+4+3	3,33	3
	7há. B	3	4+3+2+3+4+3	3,16	3

Tab. 16 HV před intervencí v házené

Pomocí pozorování se nám podařilo zhodnotit týmový herní výkon a individuální herní výkon obou skupin. Z tohoto hodnocení herního výkonu, které provedli tři pozorovatelé nezávisle na sobě vyplývá, že obě skupiny předvedly týmový herní výkon, který byl hodnocen stupněm 3. V hodnotách průměrného individuálního herního výkonu byly obě skupiny vyrovnané, rozdíl v těchto výkonech byl pouhých 0,16 bodu.

V úvodním utkání skupin jsme dokázali kvantifikovat tyto údaje.

Skupina	Počet vytvořených brankových příležitostí	počet střel		počet ztrát míče	vstřelených branek
		na	mimo		
7há. A	3	10	3	4	5
7há. B	4	11	1	7	6

Tab. 17 četnosti faktorů HV před intervencí v házené

Z výše uvedených četností jednotlivých faktorů můžeme vyvodit, že v úvodním utkání bylo snažení obou skupin poměrně vyrovnané. Skupina B byla lepší v počtu vytvořených brankových příležitostí, v počtu střel na branku a v počtu vstřelených branek. Oproti tomu skupina A svého soupeře celkově přestřílela a ztratila méně míčů.

4.5.2 Charakteristiky HV v házené po intervenci

Pomocí pozorování se nám podařilo posoudit IHV a THV v jednotlivých skupinách takto:

Celkem	Skupina	THV	IHV	IHV - průměr	Modus - IHV
Po	7há. A	3	2+3+3+4+2+3	2,83333333	3
	7há. B	2	2+2+2+3+3+3+4	2,71428571	2 a 3

Tab. 18 HV po intervenci v házené

Díky pozorování jsme získali tato hodnocení týmového i individuálního herního výkonu. Kdy lepší týmový herní výkon dle hodnotitelů předvedla skupina B. Hodnocení individuálního herního výkonu bylo také mezi skupinami celkem vyrovnané, průměrný individuální herní výkon se liší pouze o 0,12 stupně. Ve skupině B bylo o jednoho hráče více, což ovšem nemělo vliv na průběh utkání, neboť na hrací ploše mohli hrát pouze tři hráči a jeden brankář. Z výše uvedených četností faktorů HV tak můžeme konstatovat, že skupina B i přes remízový výsledek předvedla lepší herní výkon a svého soupeře přehrála.

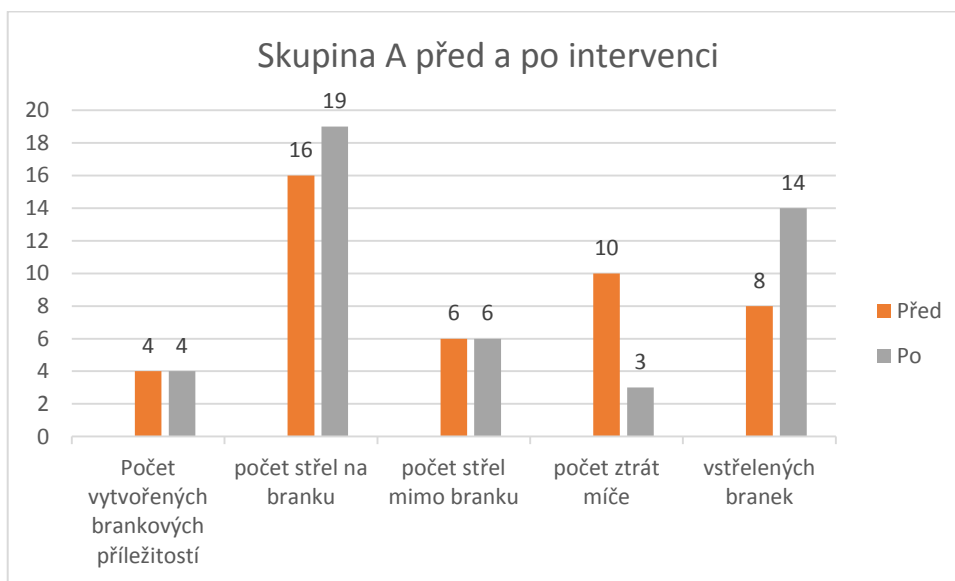
V závěrečném utkání skupin jsme dokázali kvantifikovat tyto údaje.

Skupina	Počet vytvořených brankových příležitostí	počet střel		počet ztrát míče	vstřelených branek
		na	mimo		
7há. A	1	6	3	6	3
7há. B	3	9	6	6	3

Tab. 19 četnosti faktorů HV po intervenci v házené

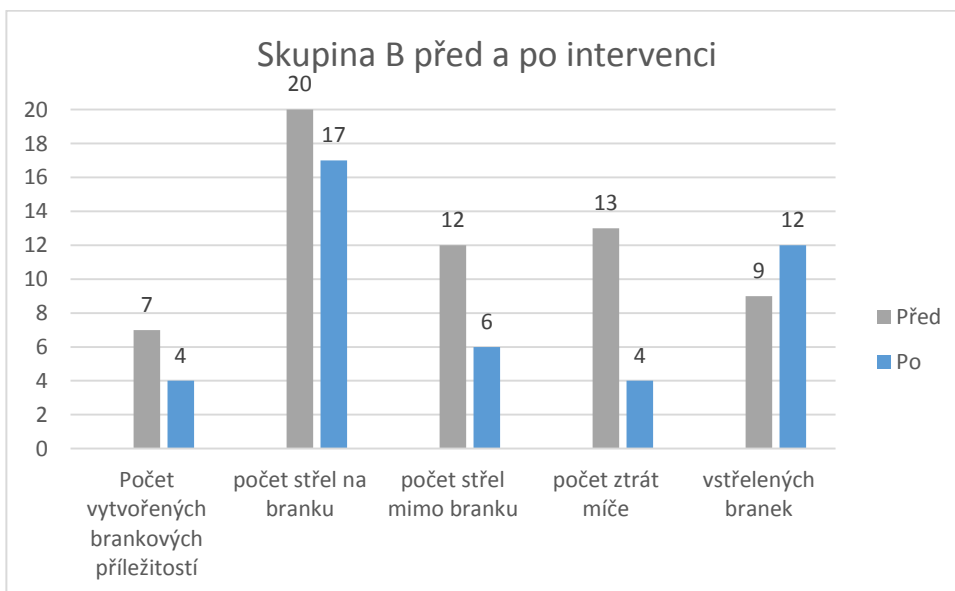
Celkově se závěrečné utkání lišilo oproti utkání úvodnímu menším počtem střel na branku, menším počtem vstřelených branek. Oproti tomu, se zvýšil počet ztrát. Tento fakt je zjevně důsledkem zlepšení pohybu všech hráčů v prostoru a získání herní zkušenosti především v obraně fázi hry. Skupina A si také vytvořila výrazně méně brankových příležitostí. Skupina B si vytvořila více brankových příležitostí a svého soupeře překonala

v celkovém počtu střel o 5 střel celkem z toho však o 3 na branku. Tento fakt se však nepromítl do počtu vstřelených branek.

Graf. 11 četnosti faktorů HV v házené sk.A

Z výše uvedeného grafu je patrné, že skupina A v utkání po intervenci zaznamenala větší počet střel na branku a větší počet vstřelených branek. Zároveň snížila počet ztrát. Ve zbylých faktorech HV skupina zaznamenala stejné hodnoty jako v utkání před intervencí.

Graf. 12 četnosti faktorů HV v házené sk.B

Z výše uvedeného grafu je patrné, že skupina B v utkání po intervenci zaznamenala více vstřelených branek, a ztratila méně míčů skrze ztráty. Ve zbylých faktorech HV skupina dosáhla v utkání po intervenci nižších četností, těchto faktorů, oproti utkání před intervencí.

Změna IHV a THV	THV	IHV	Modus - IHV
7há. A	0	0,50	0
7há. B	1	0,45	1

Tab. 20 změna HV v házené

Z výše uvedená tabulky můžeme konstatovat, že skupina A se nezlepšila v hodnocení THV a stejné hodnocení jako v úvodním utkání dostala tato skupina v nejčastějším hodnocení IHV, i přes to se však průměrný herní výkon zlepšil o 0,5 stupně.

Skupina B se zlepšila ve všech sledovaných faktorech, a to v THV o jeden stupeň, v nečastějším hodnocení IHV také o jeden stupeň a v průměrném IHV o 0,45 stupně.

5 DISKUSE

Škola, na které probíhala práce byla vybrána na základě dobrých zkušeností z realizace bakalářské práce. Díky znalosti zázemí a možností školy bylo v počátku snazší plánování práce. I přes tento fakt se vyskytly organizační problémy, které jsme se snažili v průběhu výzkumu vyřešit.

Po vypracování teoretické části práce jsme jako klíčové body zařadili vytvoření hodnotících škál pro hodnocení IHV i THV. Pro potřeby tělesné výchovy byla potřeba některá kritéria hodnocení HV oproti, výkonnostnímu sportu zjednodušit. Dalším kritickým bodem bylo sestavení plánu výuky všech skupin. Tyto skupiny se v termínu realizace práce střídaly po týdnů v basketbalové hale a atletickém tunelu. Zároveň jsme tímto testovacím blokem vyučujícím narušil jejich výukový plán, ve kterém jsou rovnoměrně zařazeny sportovní hry, atletika, gymnastika, pohybové hry.

S rozdělením žáků do jednotlivých skupin nám pomohl vyučující, který má o výkonosti žáků přehled. I když jsme se snažili sestavit skupiny co možná nejvyrovnanější, mohlo dojít k určitým nerovnostem v úrovních herního výkonu. Domnívám se však, že se skupiny pro potřeby práce povedlo rozdělit nejlépe jak bylo možné. Rozdělení skupin je samozřejmě faktor, který mohl ovlivnit výsledky výzkumu.

Žákům byli rozdány informované souhlasy, které musely být podepsány od zákonných zástupců testovaných žáků. I přes mou účast na třídních schůzkách jsem tento souhlas neobdržel od všech žáků skupin, proto žáci bez tohoto souhlasu byli z práce vyřazeni a nebyli hodnoceni. Nehodnocení žáci byli zařazeni do všech skupin v rámci standardní výuky tělesné výchovy. Nejmenší účast byla v jedné z devátých tříd, která si vylosovala volejbal. V obou skupinách hrající volejbal se dohromady práce účastnilo celkem sedm žáků z celkového počtu dvaceti třech žáků. V ostatních skupinách se práce účastnila vždy většina třídy. Neúčast na výzkumu může být dána nechutí spolupracovat na výzkumu. Domnívám se však, že určitým faktorem mohla být i obava z hodnocení vlastních herních výkonů ve sportovních hrách. Z důvodů nezapojení celých tříd do výzkumu jsme byli nuceni zkrátit jednotlivá utkání na minimum, tak aby i žáci neúčastníci se výzkumu měli možnost utkání hrát.

Všichni žáci, kteří se dobrovolně výzkumu účastnili pracovali dobře. To je patrné i z faktu, že se téměř všechny skupiny výkonnostně zlepšily. Pozitivní pro výzkum byla znalost základů jednotlivých sportovních her již v počátku výzkumu. Jako velmi ulehčující faktor se projevila i obliba SH, což se projevilo v zaujetí všech žáků v utkáních.

V hodnocení všech pozorovatelů nebyly veliké odchylky. Tato hodnocení se lišila maximálně o jeden stupeň z hodnotící škály. Z tohoto důvodu se domnívám, že hodnocení bylo provedeno poměrně kvalitně a výsledky tím byly poměrně objektivizovány.

Skupiny hrající florbal pracovaly velmi dobře. Florbal je na této základní škole velmi populární sportovní hrou, ve které se koná každoroční vánoční turnaj mezi třídami. Tento fakt může být jedním z faktorů kvalitních herních výkonů skupin hrajících florbal.

Do skupiny 9fl A2 byl zařazen ve florbale i žák s poruchou autistického spektra. S tímto žákem byla náročná spolupráce i přes veškerou pomoc jeho asistentky. Tento fakt může ovlivňovat celkové výsledky této skupiny. Zároveň skupiny hrající florbal dokazovaly vysokou míru motivace a zaujetí pro hru, což se taktéž může promítat do celkových výsledků skupin.

Skupiny hrající volejbal měly v úvodním utkání obrovské problémy s dovednostmi, které jsou potřebné k realizaci utkání. To se projevilo na jejich hodnocení v úvodním utkání. Tento fakt je dán zjevně tím, že žáci měli s volejbalem nejmenší zkušenosti z výuky předcházející této práci. Volejbal je na této základní škole zařazen do výuky od osmé třídy, kde se žáci s touto SH seznamují. Zároveň jsem se dozvěděl, že učitelé během výuky používají i modifikované formy volejbalu s dopadem, aby se žáci více zapojili do hry. Tento fakt byl z počátku poměrně limitující, neboť pro některé žáky bylo složité se přeorientovat na volejbal bez dopadu. Během výuky mezi utkáními, která byla věnována volejbalu se tyto žáci dokázali v dovednostech zlepšit natolik, že v závěrečném utkání prokázali dovednost hrát tuto sportovní hru. Zároveň díky organizačním komplikacím došlo k nemožnosti porovnat absolutní hodnoty z obou utkání volejbalu. Výsledky jsou sice uvedeny, avšak porovnávání jsou pouze hodnoty relativní, tedy úspěšnost v jednotlivých činnostech. Tato chyba byla zapříčiněna spojením skupin během nepřítomnosti jednoho z učitelů, který byl nemocný.

Mladší skupiny hrající fotbal a házenou od začátku výzkumu velmi dobře spolupracovaly. To přisuzuji oblíbenosti obou SH. Bohužel v zimním období, kdy tento výzkum probíhal nemá škola dostatečně kvalitní prostory pro organizaci utkání sportovních her jako je házená či sálová kopaná, proto byly tyto sportovní hry zredukovány na malé formy těchto her. Všechna utkání těchto her se odehrávala se třemi hráči v poli a jedním brankářem na každé straně. Vzhledem k malému prostoru byla u obou sportovních her upravena pravidla o autu. V házené byl za aut považován dotyk míče stěny tělocvičny. U fotbalu se na jedné straně tělocvičny mohlo hrát o zeď, na druhé straně byl aut dotyk míče stěny tělocvičny. I díky tomuto prostorovému omezení byly podmínky pro utkání obou SH velmi ztíženy. To platí i pro hodnocení týmového i individuálního herního výkonu. Ovšem žáci zapojení do

těchto sportovních her pracovali výborně a s tímto prostorovým omezením a úpravou pravidel si velmi dobře poradili. Tento prostorový nedostatek je faktorem ovlivňující výsledky HV.

V úvodních utkáních se ukázala poměrná vyrovnanost skupin ve všech sledovaných SH. Důležitým faktem pro výzkum bylo, že herní dovednosti žáků umožnili odehrát úvodní utkání všech SH. Velmi pozitivním zjištěním je, že všechny skupiny prokázaly zlepšení herních výkonů v závěrečném utkání.

Ve sledování THV dosáhla většího zlepšení skupina B u házené a fotbalu. Ve zbylých sportovních hrách bylo zlepšení THV na stejné úrovni u obou skupin. Pouze v utkáních druhých skupiny florbalu, skupina B nedosáhla zlepšení THV, oproti svému soupeři. To může být zapříčiněno nedostatečným osvojením individuálních herních činností, ale i nedostatečnou kooperací žáků této skupiny.

Oproti tomu ve sledování průměrného IHV se více zlepšila skupina A, a to v házené, volejbale a obou skupinách hrající florbal. Skupina B se zlepšila více než skupina A pouze ve fotbale. To považuji za následek využitého vyučovacího modelu, který byl více zaměřen na individuální herní dovednosti. V porovnání nejvyšší četnosti hodnocení IHV se skupina B zlepšila více oproti soupeři pouze v házené. Tento fakt může být zapříčiněn danými intervencemi které skupiny podstupovaly. Jak je v práci uvedeno skupiny s označením A se více věnovaly zdokonalování herních činností jednotlivce pomocí průpravných cvičení. V teoretické části této práce se autoři shodují, že zvládnutí těchto činností je základem pro podání kvalitního individuální herního výkonu. Největší rozdíl ve zlepšení IHV mezi skupinami byl ve volejbalu, kde skupina A zlepšila svůj průměrný IHV o 0,67 bodu více než skupina B. Ve zbylých SH byl rozdíl ve zlepšení IHV mezi skupinami hrajícími v utkáních proti sobě maximálně 0,25 bodu. Z toho lze konstatovat, že skupiny zapojené do taktického modelu výuky se více zlepšovaly v THV. To může být způsobeno výběrem žáků, ale i lepší spoluprací žáků těchto skupin a také využíváním pohybových her ve výuce, které žáky nutily ke spolupráci. Skutečnost nutnosti neustálé spolupráce a rozhodování se při řešení herních situací je vítaná a výrazným způsobem ovlivňuje míru kooperace žáků, což se projevuje na výsledném THV.

V IHV se více zlepšily skupiny s označením A, nejvíce však v průměrném IHV o 1,0 bodu ve volejbalu a florbalu. U zbylých sportovních her byl rozdíl ve zlepšení průměrného IHV skupin do 0,25 bodu. Z toho lze konstatovat, že skupiny podstupující technický model výuky se více zlepšovaly v IHV i když nikoliv dramaticky oproti skupině podstupující model taktický. To je dáno úrovní dovedností, se kterou žáci do výzkumu vstupovali. Tato úroveň se v jednotlivých SH lišila, a proto můžeme pozorovat výrazné zlepšení IHV ve volejbale,

protože vstupní úroveň dovedností ve volejbale byla u těchto žáků nejnižší. Zajímavé je také velké zlepšení skupin florbalu i přes poměrně vysokou úroveň dovedností v úvodu výzkumu. To může být nevyrovnanosti výkonů jednotlivých hráčů v čase i motivací obou skupin v závěrečném utkání, ve kterém chtěly obě skupiny zvítězit.

Velký vliv na tyto výsledky má však fakt krátkého intervenčního programu, který se skládal z jedenácti vyučovacích hodin v šesti týdnech. Dalším faktorem mohl být pro žáky odlišný způsob vedení, než jsou zvyklí u svého učitele.

Část cvičení a pohybových her byla pro žáky nová. To mělo většinou pozitivní vliv na práci zejména skupin B, které díky neustálé nutnosti řešení herních situací byly vtaženy do hry a tyto skupiny byly nuceny spolupracovat a řešit problematrické herní situace se kterými se v utkání setkávají.

Pro skupiny A bylo v rámci nácviku nutné využívání různých soutěží a pozitivní motivace k udržení pozornosti na danou činnost. Díky různé úrovni dovedností všech žáků bylo v této skupině nutností některá cvičení upravovat potřebám žáků. Někteří žáci veškeré dovednosti zvládali a někteří potřebovali pro zvládnutí nácviku herních dovedností více času.

Dalším faktorem ovlivňující výsledky byla nutnost docházení do sportovní haly. To způsobovalo zkrácení vyučovacích jednotek. Časová ztráta ze standardní devadesátiminutové vyučovací jednotky činila v průměru deset minut.

Práce byla zaměřená pro potřeby kultivace herního výkonu SH na běžných základních školách. I když byla tato práce zaměřena na kultivaci HV, dala žákům možnost pocitu radosti ze hry.

6 ZÁVĚR

Z výzkumu v mé diplomové práci vyplývá:

Hypotéza č.1 byla částečně potvrzena

Žáci ve skupině podstupující výukové jednotky taktickou metodou výuky budou podávat v utkáních po intervenci všech sledovaných sportovních her lepší herní výkon než žáci podstupující výuku technickou metodou výuky.

Tato hypotéza se potvrdila pro brankové sportovní hry, nikoliv pro volejbal.

Hypotéza č.2 byla částečně potvrzena

Žáci podstupující taktickou metodu výuky si vybudují během utkání sportovních her brankového typu více vyložených příležitostí vstřelit branku.

Tato hypotéza se potvrdila pouze pro fotbal a házenou, nikoliv pro florbal.

Hypotéza č.3 byla částečně potvrzena

Skupiny s lepším hodnocením individuálního herního výkonu budou dosahovat lepšího hodnocení týmového herního výkonu, než skupiny s horším hodnocením individuálního herního výkonu.

Tato hypotéza se potvrdila pro brankové sportovní hry, nikoliv pro volejbal.

Z práce vyplývá, že obě zvolené výukové metody vedou ke zlepšení herního výkonu ve všech sledovaných sportovních hrách.

Z výsledků práce je patrné, že pro kultivaci herního výkonu v brankových sportovních hrách sledovaných skupin se jeví efektivnější taktický model výuky. Pro kultivaci herního výkonu sledovaných skupin ve volejbale se z výsledků práce jeví efektivnější technický model výuky.

Také můžeme konstatovat, že taktický model výuky vede spíše ke zlepšení THV, a tedy rozvíjí schopnosti kooperace, komunikace a řešení problémů v kolektivu. Technický model výuky vede spíše ke zlepšení IHV, a tedy rozvíjí individuální dovednosti a sebekázeň.

Přínosem této práce může být doporučení ke zvolení metody výuky sportovních her. Jak z práce vyplývá pro výuku brankových sportovních her sledovaných skupin se zdá být efektivnější zařazování průpravných cvičení a průpravných her, které se podobají hernímu ději v utkání. Pro volejbal, který je velmi náročný na zvládnutí dovedností se jako efektivní

způsob výuky sledovaných skupin jeví technický model výuky, který je zaměřen na zlepšení individuálních herních dovedností.

Z výše uvedených skutečností se jako zajímavá metoda výuky SH jeví vyvážená kombinace obou výše zmíněných přístupů. Tyto přístupy by měl vyučující zařazovat dle konkrétní výkonnosti skupiny a cílů výuky. Spojením obou metod můžeme dosáhnout rozvoje IHV i THV za udržení vysokého zaujetí žáků sportovní hrou.

Vedlejším efektem při vypracování práce je i seznámení žáků s různými metodami výuky sportovních her.

Výzkum by dosahoval vyšší kvality při zkoumání většího souboru, například všech tříd na škole, nebo na více školách. Zároveň by budoucímu výzkumu prospěla vyšší kvalita záznamů z jednotlivých utkání, například použití více úhlů pohledů. Pro výzkum přínosným by bylo i zapojení celých tříd, nebo naopak vyčlenění žáků zapojených do výzkumu, protože někteří žáci, kteří do výzkumu nebyli zapojeni nepracovali tak jak měli a tím vyrušovali zbytek skupiny.

Pro budoucí výzkum by bylo zajímavé zjistit, jak jsou různé metody výuky sportovních her vnímány žáky i učiteli.

Zároveň pro stanovení obecnějších závěrů by bylo zapotřebí tento model aplikovat na daleko větší skupinu probandů v různých školách.

Zpracování diplomové práce mi přineslo vhled do výuky sportovních her na základní škole z pohledu učitele. Pro mou budoucí praxi bylo přínosné zjištění, že oba přístupy jsou vhodné pro výuku SH a v mé budoucí praxi se budu zjištěními z této diplomové práce snažit řídit. Dalším velmi pozitivním zjištěním je, že pokud učitel dovede správně motivovat a pozitivně naladit žáky je výuka sportovních her zábavná jak pro žáka, tak pro učitele.

7 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. BĚLKA, Jan. *Soubor pohybových her*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2018. ISBN 978-80-244-5447-4.
2. BUCHTEL, Jaroslav. *Trénink dětí a mládeže ve volejbalu*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3811-9.
3. BUCHTEL, Jaroslav. *Teorie a didaktika volejbalu*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-1011-6.
4. BUZEK, Mario. *Trenér fotbalu "A" UEFA licence: 1. díl – obecné kapitoly: (učební texty pro vzdělávání fotbalových trenérů)* 978-80-7376-032-8.
5. CÍSAŘ, Václav. *Volejbal: technika a taktika hry: průpravná cvičení*. Praha: Grada, c2005. ISBN 80-247-0502-8
6. CLEMENS, Teri a Jenny MCDOWELL, ed. *The volleyball drill book*. Champaign, IL: Human Kinetics, [2012]. ISBN 978-1-4504-2386-1.
7. COOK, Malcolm a Jimmy SHOULDER. *Soccer training: games, drills & fitness practices*. 7th ed. London: A & C Black, 2003. ISBN 0-7136-6378-2
8. DOBRÝ, Lubomír. *Didaktika sportovních her* [online]. 2. přeprac. Vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988 [cit. 2019-09-20]. Učebnice pro vysoké školy.
9. DOBRÝ, Lubomír. *Didaktika sportovních her*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1975. Učebnice pro vysoké školy.
10. DOBRÝ, Lubomír. *Didaktika sportovních her*. Vydání 1. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1977, Učebnice pro vysoké školy.
11. FAJFER, Zdeněk. *Trenér fotbalu mládeže (6-15 let)*. Praha: Olympia, 2005. ISBN 80-7033-933-0.
12. FIALOVÁ, Ludmila. *Aktuální témata didaktiky: školní tělesná výchova*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1854-8.
13. FOSTER, Emily R. a Katherine A. SMITH. *85 her pro zlepšení kondice dětí: [od 4 do 14 let]*. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-177-0
14. GRIFFIN, Linda L. a Joy BUTLER. *Teaching Games for Understanding: theory, research, and practice*. Champaign, IL: Human Kinetics, c2005. ISBN 0-7360-4594-5.
15. HANRAHAN, Stephanie J. a Teresa B. CARLSON. *GameSkills: a fun approach to learning sport skills*. Champaign, IL: Human Kinetics, c2000. ISBN 0-7360-0203-0.
16. HENDL, Jan a Jiří REMR. *Metody výzkumu a evaluace*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1192-1.

17. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.
18. HENDL, Jan. *Úvod do kvalitativního výzkumu*. Praha: Karolinum, 1997. ISBN 80-7184-549-3.
19. HORNOVÁ, Kateřina. *Výuka sportovních her na základních školách ve vybraném regionu*. Praha, 2016. Diplomová práce. Fakulta tělesné výchovy a sportu, Karlova Univerzita.
20. HRABINEC, Jiří. *Tělesná výchova na 2. stupni základní školy*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3625-2.
21. HRY 2006: sborník příspěvků s tematikou her v programech tělovýchovných procesů: *sborník referátů ze 7. mezinárodní vědecké konference Hry 2006 konané v Nečtiněch* Plzeň: Západočeská univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra tělesné a sportovní výchovy, [2006]. ISBN 80-7043-443-0.
22. CHARVÁT, Michal a Marcela MIKAČOVÁ. Sledování herního výkonu ve florbalu. In *Zborník vedeckých prác Katedry hier FTVŠ UK č. 10*. I. Bratislava: Občianske združenie Športové hry v spolupráci s KH FTVŠ UK, 2008. s. 92-97, 6 s. ISBN 978-80-89197-86-6.
23. CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada, 2016. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5326-3.
24. JANČÁLEK, Svatopluk, Jana ŠAFAŘÍKOVÁ a František TÁBORSKÝ. *Kapitoly z teorie a didaktiky Házené*. [Sv.] 2. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1974.
25. JANSÁ, Petr. *Pedagogika sportu*. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2026-8.
26. JANSÁ, Petr. *Pedagogika sportu*. Vydání druhé. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2018. ISBN 978-80-246-3986-4.
27. JANSÁ, Petr, Josef DOVALIL a Václav BUNC. *Sportovní příprava: vybrané kinantropologické obory k podpoře aktivního životního stylu*. Rozš. 2. vyd. Praha: Q-art, 2009. ISBN 978-80-903280-9-9.
28. KAPLAN, Oldřich. *Volejbal: technika, pravidla, herní systémy, průpravná cvičení*. Praha: Grada, 1999. ISBN 80-7169-762-1.
29. KINNERK, Paul, HARVEY Stephen, MACDONNCHA Ciarán a LYONS Mark. *A Review of the Game-Based Approaches to Coaching Literature in Competitive Team Sports Settings*, Quest, DOI: 10.1080/00336297.2018.1439390
30. KYSEL, Jiří. *Florbal: kompletní průvodce*. Praha: Grada, 2010. Sport extra. ISBN 978-80-247-3615-0.

31. LUXBACHER, Joe. *Attacking soccer*. Champaign, IL: Human Kinetics, c1999. ISBN 0-7360-0123-9.
32. MARTÍNKOVÁ, Zuzana. *Florbal: Praktický průvodce tréninkem mládeže*. Praha: Česká florbalová unie, 2009.
33. MIKÁČKOVÁ, Marcela. *Sledování herního výkonu ve florbalu*. Brno, 2008. Rigorózní práce. Masarykova univerzita, Fakulta sportovních studií.
34. PERIČ, Tomáš. *Sportovní příprava dětí*. Nové, aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2012. Děti a sport. ISBN 978-80-247-4218-2.
35. PSOTTA, Rudolf a Michael VELENSKÝ. *Základy didaktiky sportovních her*. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1694-0.
36. PSOTTA, Rudolf a VELENSKÝ, Michael. *Vyučování sportovních her ve školní tělesné výchově: hodnocení různých přístupů*. Česká kinantropologie 2001, vol.5, č.1, s.75 – 87.
37. PSOTTA, Rudolf. *Efekty vyučování sportovních her – zkušenosti z výzkumu*. In. ČEPIČKA, Ladislav (ed.).27)Hry 2006. Výzkum a aplikace. Plzeň: západočeská univerzita v Plzni, 2006, s.43 – 48.
38. SEMIGINOVSKÝ, Bohdan a Lubomír DOBRÝ. *Sportovní hry: výkon a trénink*. Praha: Olympia, 1988. Naučná literatura.
39. SKALKOVÁ, Jarmila. *Úvod do metodologie a metod pedagogického výzkumu: Vysokoškolská učebnice pro studenty filozofických a pedagogických fakult*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1983. Učebnice pro vysoké školy (Státní pedagogické nakladatelství)
40. SKRUŽNÝ, Zdeněk. *Florbal: technika, trénink, pravidla hry*. Praha: Grada, 2005. ISBN 978-80-247-0383-1.
41. *Sportovní hry 2007: sborník ze semináře*. Olomouc: Univerzita Palackého, [2007]-PSOTTA, R. Sborník. ISBN 978-80-244-1752-3.
42. SÜSS, Vladimír a Jaroslav BUCHTEL. *Hodnocení herního výkonu ve sportovních hrách*. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-2461-6803.
43. RYCHTECKÝ, Antonín a Ludmila FIALOVÁ. *Didaktika školní tělesné výchovy*. 2. přeprac. vyd. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-659-7.
44. STEJSKAL, František a Irina JURINOVÁ. *Rozvoj pohybových schopností ve školní tělesné výchově*. [1. vyd.]. Praha: Univerzita Karlova, 1987.
45. ŠNITZER, Lubomír. *Didaktika házené*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1991. ISBN 80-7067-015-0.

46. TÁBORSKÝ, František. *Základy teorie sportovních her: učební text pro bakalářské studium*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Fakulta tělesné výchovy a sportu, 2007. ISBN 80-86317-48-x.
47. TÁBORSKÝ, František. *Herní výkon (pojem – pozorování – hodnocení)*. Praha: Olympia, 1981.
48. TŮMA, Martin a Jiří TKADLEC. *Házená: herní trénink, kondiční trénink, průprava a herní cvičení*. 2. doplň. Vyd. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-0219-3.
49. TŮMA, Martin a Jiří TKADLEC. *Hry s míčem pro děti*. Praha: Grada, 2004. Děti a sport. ISBN 80-247-0707-1.
50. VELENSKÝ, Michael. *Průpravné hry*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0970-3.
51. VILÍMOVÁ, Vlasta. *Didaktika tělesné výchovy*. Brno: Paido, 2002. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-7315-033-6.
52. VOTÍK, Jaromír, Jiří ZALABÁK, Marta BURSOVÁ a Petra ŠRÁMKOVÁ. *Fotbalový trenér: základní průvodce tréninkem*. Praha: Grada, 2011. Sport extra. ISBN 978-80-247-3982-3.
53. VOTÍK, Jaromír. *Fotbal: trénink budoucích hvězd*. Druhé, doplněné vydání. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-271-0029-3.
54. VOTÍK, Jaromír. *Fotbalová cvičení a hry*. Praha: Grada, 2005. Děti a sport. ISBN 80-247-0925-2.
55. ZAŤKOVÁ, Viera. *Teória a didaktika hádzanej*. Bratislava: Univerzita Komenského, 1995. Vysokoškolské skriptá. ISBN 80-223-0759-9.
56. ZLATNÍK, David a Karel VANCL. *Florbal: učebnice pro trenéry*. Praha: Česká obec sokolská, 2001. ISBN 80-86402-03-7.
57. ZLATNÍK, David. *Florbalový trénink v praxi: herní činnosti jednotlivce*. Praha: Česká florbalová unie, 2004.

58. Internetové odkazy

59. WEBB, Paul., Philip j. PEARSON a G. FORREST. *Teaching games for Understanding (TGfU) in primary and secondary physical education* [online]. 2006, 13 [cit. 2019-09-25]. Dostupné z: <https://ro.uow.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?refer=https://www.google.com/&hrrpsredi r=1&article=1075&context=edupapers>

60. Florbal [online] wikipedia.org [cit.2019-12-12]. dostupné z www: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Florbal>
61. Florbal [online] ceskyflorbal.cz [cit.2019-12-12). dostupné z www: <https://www.ceskyflorbal.cz/superliga-muzi/statistiky/hraci/lidri>
62. Házená systematika [online] web.ftvs.cuni.cz [cit.2019-12-10]. dostupné z www: <http://web.ftvs.cuni.cz/eknihy/sportovnihry2/hazena/index.php?c=3>
63. Házená statistika [online] extraligahazene.cz [cit. 2019-12-10]. dostupné z www: <https://www.extraligahazene.cz/statistics/>
64. Volejbal statistika [online] cvf-web.dataproject.com [cit. 2019-12-11]. dostupné z www: <http://cvf-web.dataproject.com/Statistics.aspx?ID=11&PID=17>
65. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. [online]. Praha MŠMT, 2016. 165 s. [cit. 2019-10-9]. Dostupné z www. <http://www.msmt.cz/file/41216/>
66. Školský zákon [online]. Praha MŠMT, 2017. [cit.2017-08-21]. Dostupné z www: <https://msmt.cz/file/39574/download>
67. Obecná koncepce metodiky [online] svaz.chf.cz [cit.2019-12-15]. dostupné z www. http://www.svaz.chf.cz/documents/csh_metodika_komplet_2019.pdf

8 SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Obrázky:

Obr. 1 Schéma taktického modelu výuky (Psotta a Velenský, 2001 s.81)	33
Obr. 2 Příhrávky na kratší vzdálenost (Votík a Zalabák 2011 s.485 [online]).....	47
Obr. 3 Střelba a vedení míče (Votík a Zalabák 2011 s.534 [online])	48
Obr. 4 Gorily a paviáni (Foster, Smith 1997 [online]).....	49
Obr. 5 Stavěčka (Votík 2005 s.109).....	50
Obr. 6 hra na malé branečky (Luxbacher, 1999 s.153).....	50
Obr. 7 Výměna kuželů (Bělka, 2018 s.109).....	52
Obr. 8 Vytloukání míčů (Velenský, 2005 s.61)	54
Obr. 9 Příhrávky dvojic (Martínková, 2009 s.121)	55
Obr. 10 Střelba po vedení míčku (Kysela, 2011 s.100)	55
Obr. 11 Střelba po výhozu brankaře (Šafaříková a Skružný 2011 s.72).....	56
Obr. 12 Příhrávka do trojúhelníků (Martínková 2009, s.123).....	57

Tabulky:

Tab. 1 - HV před intervencí ve florbale	58
Tab. 2 četnosti sledovaných faktorů HV před intervencí ve florbale.....	59
Tab. 3 HV po intervencí ve florbale.....	59
Tab. 4 četnosti sledovaných faktorů HV po intervenci ve florbale.....	Chyba! Záložka není definována.
Tab. 5 změna HV ve florbale	63
Tab. 6 HV před intervencí ve volejbale	63
Tab. 7 četnosti a úspěšnost faktorů HV před intervencí ve volejbale	64
Tab. 8 HV po intervenci ve volejbale	64
Tab. 9 četnosti a úspěšnost faktorů HV po intervencí ve volejbale	65
Tab. 10 změna HV ve volejbale	67
Tab. 11 HV před intervencí ve fotbale	68
Tab. 12 četnosti faktorů HV před intervencí ve fotbale	68
Tab. 13 HV po intervenci ve fotbale	69
Tab. 14 četnosti faktorů HV po intervenci ve fotbale	69
Tab. 15 změna HV ve fotbale.....	71

Tab. 16 HV před intervencí v házené.....	71
Tab. 17 četnosti faktorů HV před intervencí v házené.....	71
Tab. 18 HV po intervencí v házené.....	72
Tab. 19 četnosti faktorů HV po intervencí v házené.....	72
Tab. 20 změna HV v házené	74

Grafy:

Graf. 1 porovnání sledovaných faktorů HV ve florbale sk. 1A	Chyba! Zázložka není definována.
Graf. 2 porovnání sledovaných faktorů HV ve florbale sk.2A	61
Graf. 3 porovnání sledovaných faktorů HV ve florbale sk.1B.....	62
Graf. 4 porovnání sledovaných faktorů HV ve florbale sk.2B.....	62
Graf. 5 četnosti faktorů HV sk.A	65
Graf. 6 úspěšnost činností sk.A	66
Graf. 7 četnosti faktorů HV sk.B.....	66
Graf. 8 úspěšnost činností sk.B	67
Graf. 9 porovnání sledovaných faktorů HV ve fotbale sk.A.....	70
Graf. 10 porovnání sledovaných faktorů HV ve fotbale sk.B.....	70
Graf. 11 četnosti faktorů HV v házené sk.A	73
Graf. 12 četnosti faktorů HV v házené sk.B	73

9 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Souhlas etické komise UK FTVS

Příloha č. 2: Informovaný souhlas

Příloha č. 3: Formulář pro hodnocení

Příloha č. 4: Plán vyučovacích jednotek

Žádost o vyjádření Etické komise UK FTVS

k projektu výzkumné, kvalifikační či seminární práce, zahrnující lidské účastníky

Název projektu: Přístupy ke kultivaci herního výkonu ve sportovních hrách ve školní tělesné výchově

Forma projektu: výzkumná práce – diplomová práce

Období realizace: Prosinec 2019 – duben 2020

Předkladatel: Jan Kafka

Hlavní řešitel: Jan Kafka

Místo výzkumu: Základní škola, Žitomiřská 885, Český Brod.

Vedoucí práce (v případě studentské práce): PaedDr. Martin Tůma, Ph.D.

Popis projektu: Zvládnutí určité úrovně herních dovedností je předpokladem realizace herního výkonu v utkání na všech výkonnostních úrovních. Cílem práce bude posoudit, efektivnost pedagogických přístupů ke kultivaci herního výkonu žáků. Herní výkon bude hodnocen u čtyřech sportovních her florbalu, fotbalu, volejbalu a házené. Výzkum bude prováděn u žáků druhého stupně základní školy Žitomiřská 885, Český Brod. Práce se bude opírat o kvantitativní a kvalitativní hodnocení herního výkonu, které bude provedeno nepřímým pozorováním. Hodnocení bude provedeno na základě předem stanovených škál. Zatížení při testování nepřesahuje zatížení v hodinách TV.

Charakteristika účastníků výzkumu: V tomto výzkumu budou zapojeni chlapci, ve věku od 13 do 15 let. Výzkum bude absolvovat cca 60 žáků, kteří mají platnou zdravotní prohlídku. Do projektu nebude zařazen žák, který bude mít zranění, akutní onemocnění či omezením pohybového aparátu nebo bude rekonvalescenci po onemocnění či úrazu.

Zajištění bezpečnosti pro posouzení odborníky: Jedná se o neinvazivní metodu výzkumu. Bezpečnost bude zajištěna pedagogickým dozorem v prostorách, kde standardně probíhá výuka tělesné výchovy. Budou zajištěny adekvátní podmínky daného prostředí. Rizika prováděného výzkumu nebudou vyšší než běžně očekávaná rizika u aktivit a testování prováděných v rámci tohoto typu výzkumu.

Etické aspekty výzkumu: Výzkum zahrnuje vulnerabilní skupinu nezletilých osob, protože, žáci běžně podstupují výuku tělesné výchovy. Přínosem pro skupinu bude poznání úrovně svých dovedností s následnou motivací k pravidelnému pohybu a rozvoji kompetencí z rámcových vzdělávacích programů. Osvojením si dovedností hrát sportovní hry, může být pro členy skupiny motivací pro provozování sportovních her jako pravidelné pohybové aktivity, což může přinést zdravotní benefity.

Střet zájmů: S organizací, ve které probíhá výzkum, nejsem v žádném pracovním právním vztahu. Žáky skupiny ani jejich příbuzné osobně neznám a nejsem s nimi v žádném osobním kontaktu. Osobní kontakty udržuji pouze s učiteli tělesné výchovy, kteří mi umožnili provedení tohoto výzkumu.

Ochrana osobních dat: Data budou shromažďována a zpracovávána v souladu s pravidly vymezenými nařízením Evropské Unie č. 2016/679 a zákonem č. 110/2019 Sb. – o zpracování osobních údajů. Budou získávány následující osobní údaje jméno, příjmení a rok narození, které budou bezpečně uchovány na heslem zajištěném počítači, přístup k nim bude mít řešitel výzkumu a budou co nejdříve nejpozději do 30. 4. 2020 smazány. K osobním údajům budou mít přístup pouze řešitel a spolupracovníci na výzkumu. Osobní data žáků nebudou poskytována k dalšímu zpracování mimo potřeby tohoto výzkumu. Získaná data budou zpracovávána, bezpečně uchována a publikována v anonymní podobě v diplomové práci, případně v odborných časopisech, monografiích a prezentována na konferencích, případně budou využita při další výzkumné práci na UK FTVS.

Požičování fotografií/videí/audio nahrávek účastníků: K audiovizuálnímu záznamu budou mít přístup pouze pozorovatelé, kteří budou hodnotit herní výkon žáků. Po provedení hodnocení budou tyto záznamy smazány. K neanonymizovaným videím bude mít přístup řešitel výzkumu a hodnotitelé spolupracující na výzkumu. Videá budou uchována na heslem zajištěném počítači, ke kterému má přístup řešitel výzkumu. Video nahrávky nebudou publikovány a budou smazána, co nejdříve nejpozději do 30. 4. 2020.

Informovaný souhlas: příložen

Povinností všech účastníků výzkumu na straně řešitele je chránit život, zdraví, důstojnost, integritu, právo na sebeurčení, soukromí a osobní data zkoumaných subjektů, a podniknout k tomu veškerá preventivní opatření. Odpovědnost za ochranu zkoumaných subjektů leží vždy na účastnících výzkumu na straně řešitele, nikdy na zkoumaných, byť dali svůj souhlas k účasti na výzkumu. Všichni účastníci výzkumu na straně řešitele musí brát v potaz etické, právní a regulační normy a standardy výzkumu na lidských subjektech, které platí v České republice, stejně jako ty, jež platí mezinárodně. Potvrzuji, že tento popis projektu odpovídá návrhu realizace projektu a že při jakékoli změně projektu, zejména použitých metod, zašlu Etické komisi UK FTVS revidovanou žádost.

V Praze dne: 7. 11. 2019

Podpis předkladatele:

Vyjádření Etické komise UK FTVS

Složení komise: Předsedkyně: doc. PhDr. Irena Parry Martínková, Ph.D.

Členové: prof. PhDr. Pavel Slepíčka, DrSc.

doc. MUDr. Jan Heller, CSc.

PhDr. Pavel Hráský, Ph.D.

Mgr. Eva Prokešová, Ph.D.

MUDr. Simona Majorová

Projekt práce byl schválen Etickou komisí UK FTVS pod jednacím číslem:

dne: 26. 11. 2019

Etická komise UK FTVS rozhodla přeložený projekt a neshledala žádné rozpory s platnými zásadami, předpisy a mezinárodní směrnice pro provádění výzkumu zahrnujícího lidské účastníky.

Řešitel projektu splnil podmínky nutné k získání souhlasu Etické komise.

– 20 –
razítko UK FTVS

podpis předsedkyně EK UK FTVS

INFORMOVANÝ SOUHLAS

Vážený pane, vážená paní,

v souladu se Všeobecnou deklarací lidských práv, zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a dalšími obecně závaznými právními předpisy (jakož jsou zejména Helsinská deklarace, přijatá 18. Světovým zdravotnickým shromážděním v roce 1964 ve znění pozdějších změn (Fortaleza, Brazílie, 2013); [Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování](#) (zejména ustanovení § 28 odst. 1 zákona č. 372/2011 Sb.) a [Úmluva o lidských právech a biomedicině](#) č. 96/2001, jsou-li aplikovatelné), Vás žádám o souhlas s účastí Vašeho syna dcery ve výzkumném projektu v rámci bakalářské práce s názvem: Komparace výsledků testů herních dovedností a herního výkonu u žáků vybrané ZŠ prováděné na UK FTVS a Základní škole Žitomířská 885, Český Brod.

Cílem práce je porovnání efektivnosti pedagogických přístupů na herního výkonu žáků ve čtyřech sportovních hrách – florbalu, fotbalu, volejbalu a házené. Práce bude prováděna na základě nepřímého expertního pozorování, na základě vytvořených škál pro herní výkon.

Pozorování bude probíhat v rámci hodin tělesné výchovy v období od prosince 2019 do dubna 2020 pozorování nebude zasahovat do hodin TV. Žáci budou pozorování pouze při utkáních ve vybraných sportovních hrách. Do testování budou zapojeni pouze žáci, kteří nemají od svého pediatra zakázanou aktivní účast na hodinách tělesné výchovy.

Jedná se o neinvazivní výzkumnou metodu. Bezpečnost při testování bude zajištěna pedagogickým dozorem, standardně jako při běžné hodině TV. Budou zajištěny adekvátní podmínky daného prostředí. Rizika prováděného výzkumu nebudou vyšší než běžně očekávaná rizika v hodinách TV. Do projektu nebude zařazen žák, který bude mít zranění, akutní onemocnění či omezením pohybového aparátu nebo bude rekonvalescenci po onemocnění či úrazu.

Očekávaným výstupem práce je zhodnocení efektivnosti pedagogického přístupu u jednotlivých sportovních her.

Účast Vašeho syna v projektu je dobrovolná a nebude finančně ohodnocená.

S celkovými výsledky a závěry výzkumného projektu se můžete seznámit v diplomové práci v studentském informačním systému (SIS), nebo na e-mail adrese: jan.kafka21@gmail.com

Práce bude zpracována formou diplomové práce, kde budou veškeré údaje anonymizovány. Získaná fotodokumentace a videomateriál probandů bude upravena tak, aby nebyla možná jejich identifikace. Bude využita k ilustraci práce a po obhajobě práce bude z veškerých zařízení odstraněna.

Ochrana osobních dat: Osobní data žáků nebudou poskytována k dalšímu zpracování mimo potřeby tohoto výzkumu. K osobním údajům budou mít přístup pouze řešitelé a spolupracovníci na výzkumu. Tato data budou uchovávána na nosiči, ke kterému má přístup pouze řešitel výzkumu. Osobní data žáků budou z nosiče smazána v 30. 4. 2020 Data budou shromažďována a zpracovávána v souladu s pravidly vymezenými nařízením Evropské Unie č. 2016/679 a zákonem č. 110/2019 Sb. – o zpracování osobních údajů. Budou získávány následující osobní údaje jméno, příjmení a rok narození, které budou bezpečně uchovány na heslem zajištěném počítači, přístup k nim bude mít řešitel výzkumu a budou 30. 4. 2020 smazány. Získaná data budou zpracovávána, bezpečně uchována a publikována v anonymní podobě v diplomové práci, případně v odborných časopisech, monografiích a prezentována na konferencích, případně budou využita při další výzkumné práci na UK FTVS

Pořizování fotografií/videí/audio nahrávek účastníků: K audiovizuálnímu záznamu budou mít přístup pouze pozorovatelé, kteří budou hodnotit herní výkon žáků. Po provedení hodnocení budou tyto záznamy smazány. K neanonymizovaným videím bude mít přístup řešitel výzkumu a hodnotitelé spolupracující na výzkumu. Videá budou uchována na heslem zajištěném počítači, ke kterému má přístup řešitel výzkumu. Video nahrávky nebudou publikována a budou smazána 30. 4. 2020

V maximální možné míře zajistím, aby získaná data nebyla zneužita.

Jméno a příjmení předkladatele a hlavního řešitele projektu: Jan Kafka

Jméno a příjmení osoby, která provedla poučení: Jan Kafka

Podpis:.....

Prohlašuji a svým níže uvedeným vlastnoručním podpisem potvrzuji, že dobrovolně souhlasím s účastí ve výše uvedeném projektu a že jsem měl(a) možnost si řádně a v dostatečném čase zvážit všechny relevantní informace o výzkumu, zeptat se na vše podstatné týkající se účasti ve výzkumu a že jsem dostal(a) jasné a srozumitelné odpovědi na své dotazy. **Potvrzuji, že můj syn má platnou zdravotní prohlídku.** Byl(a) jsem poučen(a) o právu odmítnout účast ve výzkumném projektu nebo svůj souhlas kdykoli odvolat bez represí, a to písemně Etické komisi UK FTVS, která bude následně informovat předkladatele projektu.

Místo, datum

Jméno a příjmení účastníka Podpis:

Jméno a příjmení zákonného zástupce

Vztah zákonného zástupce k účastníkovi Podpis:

Plán vyučovacích jednotek

Datum	Sk. Fl A	Sk. Fl B	Sk. Vo A	Sk. Vo B	Sk. Fo A	Sk. Fo B	Sk. Há A	Sk. Há B
4.12	XXXXX	XXXX	XXXX	XXXX	Hala	Tunel	XXXX	XXXX
6.12	Hala	Tunel	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX
11.12	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	Tunel	Hala	XXXX	XXXX
13.12	Tunel	Hala	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX
18.12	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	Hala	Tunel	XXXX	XXXX
20.12	Hala	Tunel	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX
8.1	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	Tunel	Hala	XXXX	XXXX
10.1	Tunel	Hala	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX
15.1	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	Hala	Tunel	XXXX	XXXX
17.1	Hala	Tunel	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX
22.1	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	Tunel	Hala	Hala	Tunel
24.1	Tunel	Hala	Hala	Tunel	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX
29.1	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	Tunel	Hala
5.2	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	Hala	Tunel
7.2	XXXX	XXXX	Tunel	Hala	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX
12.2	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	Tunel	Hala
14.2	XXXX	XXXX	Hala	Tunel	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX
19.2	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	Hala	Tunel
21.2	XXXX	XXXX	Tunel	Hala	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX
26.2	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	Tunel	Hala
28.2	XXXX	XXXX	Hala	Tunel	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX
4.3	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX
6.3	XXXX	XXXX	Tunel	Hala	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX

Hodnocení IHV

Skupina A	IHV	Skupina B	IHV
Žák 1		Žák 1	
Žák 2		Žák 2	
Žák 3		Žák 3	
Žák 4		Žák 4	
Žák 5		Žák 5	
Žák 6		Žák 6	
Žák 7		Žák 7	

Hodnocení THV

Skupina A	THV	Skupna B	THV